EKOLOQ ALİMLƏRİMİZ

1. Əliyev Həsən Əlirza oğlu

Akademiklər

1. Budaqov Budaq Əbdüləli oğlu
2. Əliyev Cəlal Əlirza oğlu
3. Musayev Musa Əbdürəhman oğlu
4. Məmmədov Qərib Şamil oğlu
5. Məmmədova Siddiqə Rza qızı
6. Salmanov Məmməd Əhəd oğlu

Elmlər doktorları

1. Bayramov Arif Əli oğlu
2. Əsgərov Ələddin Abdulla oğlu
3. Gərayzadə Akif Paşa oğlu
4. Xəlilov Mahmud Yusif oğlu
5. Quliyev Zülfüqar Mustafa oğlu
6. Məmmədov Ramiz Mahmud oğlu
7. Məmmədov Zəkəriyyə Məhərrəm oğlu
8. Musayev Səlim Hüseynpaşa oğlu
9. Mirzəyeva Nailə Bəhmən qızı
10. Mövsümov Zeynalabdin Rəsul oğlu
11. Raxmatulina İrina Kasimovna
12. Rzayeva Leyla Məcid qızı
13. Sadıqov İsmayıl Ələkbər oğlu
14. Zamanov Paşa Bayram oğlu
15. Göyçaylı Şövqi Yusifziya oğlu
16. Xəlilov Telman Abdül Həmid oğlu
17. Qurbanzadə Ağazeynal Əli oğlu
18. Mikayılov Nadir
19. Mustafayev Qara Teyfur oğlu

Elmlər namizədləri

1. Dolxanov Allahverdi Babaş oğlu
2. Tağıyev İslam İbrahim oğlu
3. Yusifov Elman Fərhad oğlu

HƏSƏN ƏLİRZA OĞLU ƏLİYEV
(1907 – 1993)

Həsən Əliyev 15 dekabr 1907-ci ildə Sisyan rayonunun Comərdli kəndində anadan olmuşdur.

Sovet torpaqşunası, ümumi əkinçilik və təbiəti mühafizə üzrə alim.

K.t. e.d.. prof. (1966).

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Torpaqşünaslıq və Aqrokimya İnstitunun elmi işlər üzrə- direktor müavini (1944-1949), eyni zamanda Azərbaycan Dövlət Pedaqoji İnstitutunda (indiki Azərbaycan Pedaqoji Universiteti) baş müəllim (1945-1949), Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Botanika İnstitunun direktoru (1949-1952), Azərbaycan Kənd Təsərrüfatı nazirinin birinci müavini və Azərbaycan Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitənin katibi (1952), Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası akademik-katibi (1952-57), Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Torpaqşünaslıq və Aqrokimya İnstitunda laboratoriya müdiri (1957-1967), Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Coğrafiya İnstitunun direktoru (1968-1993) vəzifələrində işləmişdir.

Əsas elmi fəaliyyəti torpaqşünaslığın nəzəriyyəsi, ekologiya, botanika, bitkiçilik, təbii ehtiyatların və təbii şəraitin qorunub daha səmərəli istifadə olunması problemlərini, ümumiyyətlə, təbiətşünaslığın müxtəlif sahələrini əhatə edir. O, Şərqi Zaqafqaziya torpaqlarının əmələ gəlməsinin və coğrafiyasının tədqiqinə, Azərbaycanda Beynəlxalq Bioloji Proqramın işlənib hazırlanmasına böyük əmək sərf etmişdir. Təbii ehtiyatların tədqiqi, təbiətdən istifadənin elmi cəhətdən əsaslandırılması və onların mühafizəsinin təşkili Əliyevin elmi və ictimai fəaliyyətinin əsas istiqamətini təşkil etmişdir.

Azərbaycan təbiətinin, torpağının və suyunun mühafızəsi sahəsində onun xidmətləri əvəzsizdir. O, kütlələrin ekoloji tərbiyəsinə, təbiətin mühafizəsi haqqında biliklərin təbliğinə böyük əhəmiyyət verirdi. Əliyevin "Həyəcan təbili" əsəri (Bakı, 1976, 1982) təbiətin və ətraf mühitin qorunması üçün insanlara ağrılı, hərarətli müraciət, çağırışdır. Əliyev coğrafiya elmləri üzrə bir sıra problem şuralarının sədri və üzvü olmuşdur. Yüksək ixtisaslı kadrlar hazırlanmasında böyük xidməti var. Azərbaycan Respublikası Təbiəti Mühafizə Komitəsinin yaradıcısı və cəmiyyətinin sədri və Azərbaycan Coğrafiya Cəmiyyətinin prezidenti (1975-1990), "Azərbaycan təbiəti" məcmuəsinin baş redaktoru (1975-ci ildən) idi. Əliyev Yunanıstan (1958), Polşa (1960), ABŞ (1964, 1977), Rumıniya (1966), İsveçrə (1966), Avstraliya (1968), Kanada (1978), Yaponiya (1980), Almaniya (1981) və s. ölkələrdə keçirilmiş beynəlxalq konqreslərdə məruzələr etmişdir. Azərbaycan SSR Ali Sovetinin (10-11-ci çağırış) deputatı olmuşdur. Lenin ordenı, Oktyabr İnqilabı, Qırmızı Əmək Bayrağı, Qırmızı Ulduz, Vətən müharibəsi, Şərəf nişanı ordenləri, SSRİ Elmlər Akademiyasının N. İ. Vavilov adına Qızıl medalı ilə təltif edilmişdir. Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Coğrafiya İnstitutu Əliyevin adınadır. Dünya Universitetinin elmi və mədəniyyət üzrə doktoru (ABŞ), İngiltərə Kraliça Biblioqraflar Cəmiyyətinin həqiqi üzvü olmuşdur.

2 fevral 1993-cü ildə Bakıda vəfat etmiş, Fəxri Xiyabanda dəfn edilmişdir. Xatirəsi əbədiləşdirilərək adı küçə, məktəb və elmi tədqiqat müəssisəsinə verilmişdir.

Əsərləri: Pirsaat düzünün şor paqları və perspektivası, B., 1940;
Heyəçan təbili, B., 1976;
Poçvı nizoviy rek yuqovostoçnoqo sklona Bolşoqo Kavkaza, B., 1948;
Poçvı Azerbaydjanskoy SSR, B., 19S3;
Koriçnevıe lesnıe poçvı, B., 1965;
Prikurinskie tuqaynıe lesa Azerbaydjana, B., 1975;
Poçvı Bolşoqo Kavkaza, ç. 1, B-. 1979.

Akademiyanın həqiqi üzvləri

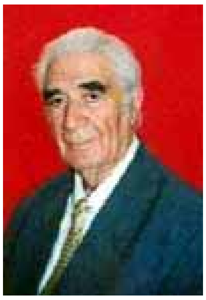

Budaq Əbdüləli oğlu Budaqov

- **Anadan olduğu yer:** Ermənistan Respublikası, Zəngibasar (indiki Masis) rayonu, Çobankərə kəndi
- **Təvəllüdü:** 23.02.1928
- **Təhsili:**Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin coğrafiya fakültəsi
- **Elmi dərəcəsi:**Coğrafiya elmləri doktoru
- **Elmi rütbəsi:**Professor
- **Doktorluq dissertasiyasının ixtisas şifri və ixtisasın adı:**11.00.04 – Geomorfologiya
- **Müxbir üzv seçildiyi tarix və ixtisasın adı:**1976, geomorfologiya
- **Həqiqi üzv seçildiyi tarix və ixtisasın adı:** 1989, geomorfologiya
- **Çapdan çıxmış elmi əsərlərin ümumi sayı:**1051; o cümlədən: elmi-populyar - 475; elmi əsər – 576
- **Xaricdə çıxmış elmi əsərlərin sayı:**71
- **Əsas elmi nailiyyətləri:**Coğrafi təkanın, sel ocaqlarının təsnifatını vermiş, təbiətin dağıdıcı hadisələrini sistemləşdirmiş, Böyük Qafqazın Azərbaycan hissəsinin geomorfologiyasını, yeni tektonik hərəkətlərini, qədim buzlaşmasını öyrənmiş, ərazinin xəritələrini (1:200000) tərtib etmişdir. İlk dəfə (1956) Qafqazda 3600 m mütləq yüksəklikdə Üst Sarmaq yaşlı dəniz faunasını aşkara çıxarmışdır. Azərbaycanın təbii və antropogen landşaftını, orada baş verən səhralaşmanı, landşafın geokimyasını öyrənmişdir. İlk dəfə Azərbaycanda təbii-dağıdıcı hadisələrin intensivliyinə görə ekoloji-coğrafi şəraiti tədqiq etmiş və ərazinin 1:500000 xəritəsini tərtib etmişdir. Aerokosmik üsullarla Böyük və Kiçik Qafqazın şərq hissəsinin morfostruktur quruluşunun qanunauyğunluqları və landşafın differensiasiyası müəyyənləşdirilmişdir. İlk dəfə Şərqi Avropada və Asiyada türk mənşəli Ermənistan və Gürcüstanda isə Azərbaycan mənşəli toponimləri öyrənmişdir.
- **Kadr hazırlığı:**
  elmlər namizədlərinin sayı: 50
  elmlər doktorlarının sayı: 4

1. **Əsas elmi əsərlərin adları:** Cənub-şərqi Qafqazın geomorfologiyası və yeni tektonikası. Bakı, 1973, 256 s.
2. Azərbaycanın müasir təbii landşafları. «Elm», 1988, 135 s.
3. Ermənistanda Azərbaycan mənşəli toponimlərin izahlı lüğəti. «Elm», 1988, 452 s.
4. Dözümlü, dözümsüz təbiət. Bakı, 1990,120 s.
5. Türk uluslarının yer yaddaşı. Bakı, 1994, 270 s.

- **Beynəlxalq və xarici ölkələrin elmi qurumlarında üzvlüyü:**Mərkəzi Asiya Səhraları Şurasının üzvü (Daşkənd);

Coğrafiyanın fundamental problemlərinə dair EA Beynəlxalq Assosiasiyası Şurasının üzvü;
«Səhraların mənimsənilməsinin problemləri» Beynəlxalq jurnalının redaksiya heyətinin üzvü (Aşxabad-İlım);
«Geomorfologiya» jurnalının redaksiya heyətinin üzvü (Moskva);
Lütvüzadə adına Beynəlxalq Müasir Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvü.

- **Təltif və mükafatlar:** SSRİ Coğrafiya Cəmiyyətinin V.A.Preyevalski adına "Qızıl" medalı - 1978;

SSRİ XTNS-in Bürünc medalı - 1982;
Azərbaycan Təbiəti Mühafizə Cəmiyyətinin "Xatirə" medalı - 1985;
Azərbaycan SSR Ali Soveti RH-ın 4 dəfə Fəxri Fərmanı;
"Məmməd Araz" Mükafatı - 1993;
Akad. Y.Məmmədəliyev adına medal və mükafat - 1995;
"Vətən" Fəxri Fərmanı;
Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin Həmkarlar İttifaqı tərəfindən "Azərbaycan bayrağı" laureatı diplomu - 1998;
Azərbaycan Respublikası Müharibə, Əmək və Silahlı Qüvvələr Veteranları Şurası tərəfindən verilmiş Fəxri Fərman - 1998;

İslam xeyriyyəçiliyinə görə H.Z.Tağıyev Mükafatı - 2000;
"Şöhrət" ordeni - 2000.

Cəlal Əlirza oğlu Əliyev

- **Anadan olduğu yer:** Azərbaycan Respublikası, Naxçıvan Muxtar Respublikası, Naxçıvan şəhəri
- **Təvəllüdü:** 30.06.1928
- **Təhsili:** Bakı Dövlət Universiteti, biologiya fakültəsi, bitki fiziologiyası ixtisası
- **Elmi dərəcəsi:** Biologiya elmləri doktoru
- **Elmi rütbəsi:** Professor
- **Doktorluq dissertasiyasının ixtisas şifri və ixtisasın adı:** 03.00.00, 03.00.12 – Bitki fiziologiyası
- **Müxbir üzv seçildiyi tarix və ixtisasın adı:** 1976, bitki fiziologiyası
- **Həqiqi üzv seçildiyi tarix və ixtisasın adı:** 1980, ümumi biologiya
- **Çapdan çıxmış elmi əsərlərin ümumi sayı:** 530
- **Xaricdə çıxmış elmi əsərlərin sayı:** 340
- **Müəlliflik şəhadətnamələrinin və patentlərin sayı:** 20
- **Əsas elmi nailiyyətləri:** C.Əliyevin yaradıcı fəaliyyətinin 50 ilindən çoxu kənd təsərrüfatı bitkilərinin, əsasən, buğdanın forosintetik məhsuldarlığının nəzəri əsaslarının öyrənilməsinə həsr olunmuşdur. C.Əliyev özünün məqsədyönlü və ardıcıl fəaliyyətində məhsuldarlıq prosesinin əsası kimi fotosintez prosesini kompleks tədqiq etmişdir. Bu tədqiqatların dairəsi birkilərin məhsuldarlığının fizioloji, biofiziki, biokimyəvi və molekulyar-genetik əsaslarını, eyni zamanda bitkilərin həyatının struktur –funksiolnal təşkilinin molekulyar səviyyədən başlayaraq bütöv bitki və əkinə qədər bütün mərhələ və formalarında məhsuldarliq proseslərinin öyrənilməsini əhatə edir.
  - İdeal buğda tipinin yüksək məhsuldarlığını müəyyən edən prinsiplər işlənilib hazırlanmışdır;
  - Bitkilərin əkində karbon qazi mübadiləsi tədqiq edilmiş və genotiplərin morfofizioloji əlamətlərindən və donor-akseptor münasibətlərindən asılı oıaraq, karbon qazının assimilyasiyasının geniş diapozonda dəyişməsi aşkar olunmuşdur;
  - Kontrast buğda genotiplərində karbon metabolizmi, yarpaq və sünbüllərdə sintez olunmuş assimilyatların daşınması və paylanması qanunauygunliqları 14CO2 tətbiq etməklə öyrənilmiş və dənin dolmasında aqrı-aqrı orqanların payı müəyyən olunmuşdur;
  - Fototənəffüsün israfçılıq olması haqda əvvəllər mövcud olan təsəvvürlərin əksinə olaraq, tarla şəraitində yetişdirilən kontrast genotiplərlə müxtəlif üsullarla aparılan çoxillik təcrübələrlə sübut edilmişdir ki, fototənəffüs təkamül nəticəsində formalaşmış həyat əhəmiqqətli metabolik prosesləedən biridir və bitkilərin məhsuldarlığını artırmaq məqsədilə müxtəlif yollarla fototənəffüsü azaltmaq cəhdi əsassısdır. Fotosintezin və fototənəffüsün əsas fermentləri olan fosfoenolpirufatkarboksilaza və fosfogükolatfosfataza fermentlərinin genetik kodları açılmışdır;
  - Bitkilərin mineral elementlərlə qidalanması fiziologiyasının uzun illər öyrənilməsi əsasında makro- və mikroelementlərin tətbiqolunma sistemi və azot gübrələrinin kapsullarda hazırlanmasının yeni texnologoyası işlənilib hazırlanmışdır;
  - Torpaq-bitki örtüyündə uzunömürlü nuklidlərin paylanma qanunauyğunluqları öyrənilmiş, bitkilərin mümkün çirklənmə praqnozları müəyyən olunmuş və praktiki təkliflər işlənilib hazırlanmışdır;
  - Ali bitkilərin karboanhidrazasının struktur-funksional təşkili ətrflı tədqiq edilmiş, ilk dəfə olaraq nut (Cicer arietinum) yarpaqlarından karboanhidraza fermentinin kristalları ayrılmış və onun dördüncü quruluşunun molekulyar modeli təklif edilmişdir;
  - Xloroplastların fotokimyəvi sistemlərinin quruluşu öyrənilmiş və tilakoid membranlarının piqment-zülal komplekslərinin topoqrafiyasının modeli təklif edilmişdir;
  - Fotosintetik membranın struktur-funksional komponentlərinin formalaşma və yayılma proseslərinin molekulyar–genetik mexanizmləri aydınlaşdırılmışdır;

- Xloroplast DNT-nın genom kitabxanası yaradılmış, yad genləri bitkilərə köçürmək üçün vektor sistemləri konstruksiya edilərək transgen bitkilər alınmışdır;
- RNT-polimeraza II promotorlrının və transkripsiyanın potensial tənzimləyici elementlərinin identifikasiyası üçün compüter proqramları işlənib hazırlanmış və verilənlər bazası yaradılmışdır. Düyü və arabidopsisin nüvə genomlarında genlərin ekspressiyası və təşkili, orqanoid DNT-sinin nüvə genomuna ötürülməsinin xüsusiyyətləri aşkar edilmişdir.
- Bitkilərin ekstremal şəraitə uyğunlaşmasında fotosintetik dəyişikliklərin mümkün rolu müəyyən olunmuşdur;
- "İdeal" buğda və "yaxşı" fotosintez haqqinda təsəvvür yaradılmışdır;
- Yüksək dən keyfiyyətinə və 7-8 t/h məhsuldarlığa malik, Azərbaycanın çeğda əkini cahəsinin böyük hissəsini təşkil edən, Türkmənistan, Özbəkistan bə Gürcüstanda yaxşı nəticələr verən Qaraqılçıq-2, Vüqar, Şir Aslan-23, Bərəkətli-95, Əlincə-84, Tərtər, Qiymətli 2-/17, Əkinçı-84, Əzəmətli-95, Nurlu-99, Qırmızı gül, Ruzi-84, Qobustan-99 və s. kimi bir sıra bərk (Triticum durum L.) və yumşaq (Triticum aestivum L.) buğda sortları yaradılmışdır.
- Bir neçə min genotipi əhatə edən zəngin buğda genofondu yaradılmışdır;
- Müasir avadanliqlarla təchiz edlmiş elmi laboratoriyalar yaradılmışdır;
- Həm Azərbaycanda, həmçinin MDB, ABŞ, Kanada, Yaponiya, Cənubi Koreya, Avstraliya, İzrail və Avropa ölkələrinin aparıcı elmi mərkəzlərində müvəffəqiyyətlə çalışan elmi kadrlar hazırlanmışdır.

- **Kadr hazırlığı:**
  elmlər namizədlərinin sayı: 70
  elmlər doktorlarının sayı: 10

1. **Əsas elmi əsərlərin adları:** Д.А.Алиев. Влияние микроэлементов на некоторые физиологические процессы и урожайность озимой пшеницы. Применение микроэлементов в сельском хозяйстве и медицине, Рига, 1959, С.335-339.
2. Д.А.Алиев, М.Г.Абуталыбов. Влияние микроэлементов на фотосинтез и углеводный обмен растений. Труды пятого Международного биохимического конгресса, Москва, 1961 г.: Рефераты секции сообщений, М., 1962, Т.2, С.87-88.
3. Д.А.Алиев. Значение микроэлементов в метаболизме проводящих тканей растений. Микроэлементы в сельском хозяйстве и медицине, Киев, 1963, С.114-118.
4. Д.А.Алиев. О влиянии микроэлементов на активность цитохромоксидазы в растениях. Доклады Академии Наук СССР,1964, Т.156, № 1, С. 207-208.
5. Д.А.Алиев. Фотосинтетическая деятельность и урожайность посевов баклажана в связи с применением удобрений. Агрохимия, 1968, № 10, С. 46-51.
6. Д.А.Алиев. Превращение аскорбиновой кислоты в сортах пшеницы различной зимостойкости. Физиология и биохимия культурных растений, 1970, Т. 2, Вып. 5, С.524-526.
7. Д.А.Алиев. Фотосинтетическая деятельность, минеральное питание и продуктивность растений. Баку: Элм, 1974, 335 с.
8. Д.А.Алиев, М.А.Абдуллаев. Глобальный стронций-90 и цезий-137 в почвах Азербайджанской ССР. Экология, 1977, № 4, С.91-92.
9. Д.А.Алиев, Э.Г.Казибекова. Об архитектонике и фотосинтетической функции высокоурожайной пшеницы. Физиология растений, 1977, Т. 24, № 5, С.962-968.
10. Д.А.Алиев, М.А.Абдуллаев, А.Т.Тагиев. Распределение 90Sr и 137Cs в пахотных почвах сухих (субтропических) степей Малого Кавказа в пределах Азербайджанской ССР. Почвоведение, 1977, № 7, С.34-35.
11. Д.А.Алиев, Э.Г. Казибекова. Структура фотосинтезирующей системы посевов пшеницы как условие использования энергии солнечной радиации. Вестник сельскохозяйственной науки СССР, 1979, № 5, С.43-49.
12. А.А.Москаленко, С.Ю.Сулейманов, Н.Ю.Кузнецова, Ю.Е.Ерохин, Д.А.Алиев. Спектральные характеристики и особенности состояния пигментов в светособирающем комплексе из хлоропластов пшеницы. Физиология растений, 1982, Т. 29, Вып. 4, С. 687-696.
13. А.А.Ясников, Д.А.Алиев, А.З.Мурадов, Н.В.Волкова, Н.П.Канивец, Л.И.Василенок, Л.С.Мушкетик, А.Н.Борисевич, П.С.Пелькис. Роль пирофосфата в фотофосфорилировании в хлоропластах растений. Доклады Академии Наук СССР, 1982, Т. 264, № 6, С. 1508-1510.

14. С.Ю.Сулейманов, А.А.Москаленко, Д.А.Алиев, Ю.Е.Ерохин. Состав и спектральные характеристики хлорофилл-белковых комплексов, выделенных из мембран хлоропластов пшеницы методом электрофореза. Физиология растений, 1983, Т. 30, Вып. 3, С. 557-562.
15. Д.А.Алиев, М.А.Абдуллаев. Стронций-90 и цезий-137 в почвенно-растительном покрове Азербайджана. М.: Наука, 1983, 101 с.
16. Д.А.Алиев, Т.Г.Мамедов, И.С.Ахмедов, Р.И.Халилов. Быстрая биоэлектрическая реакция клеток листьев элодеи на УФ-излучение. Доклады Академии Наук СССР, 1984, Т. 274, № 6, С.1491-1493.
17. Д.А.Алиев, В.Л.Цупрун, Н.М.Гулиев, Т.Г.Мамедов. О четвертичной структуре карбоангидразы листьев двудольного растения Cicer arietinum. Доклады Академии Наук СССР, 1985, Т. 285, № 6, С. 1472-1475.
18. Д.А.Алиев, М.А.Абдуллаев. Поведение 90Sr и 137 Cs в почвах и накопление их в растениях. Экология, 1985, № 2, С. 85-89.
19. Н.М.Гулиев, Т.Г.Мамедов, Д.А.Алиев. Субъединичная структура карбоангидразы листьев нута. Доклады Академии Наук СССР,1985, Т.280, № 6, С.1466-1468.
20. J.A.Aliev, A.A.Asadov, I.S.Zulfugarov. Study of organization of photosynthetic pigments in vivo: A new experimental approach. Abstracts of the 13th International Congress of Biochemistry, Amsterdam (The Netherlands), 1985, P.401.
21. N.M.Guliev, T.G.Mamedov, J.A.Aliev. Carbonic anhydrase from Cicer arietinum leaves: physical-chemical and catalytical properties. Abstracts of the 13th International Congress of Biochemistry, Amsterdam (The Netherlands), 1985, P.64.
22. Д.А.Алиев, А.З.Мурадов, Т.Н.Юсифов, А.Ч.Мамедов, Г.В.Абилов. Изучение структурной организации хлоропластной ДНК. I. Получение геномной библиотеки хлоропластной ДНК шпината. Известия АН АзССР (серия биологических наук), 1986, № 4, С.3-7.
23. А.З.Мурадов, Д.А.Алиев. Конструирование промежуточных векторов для переноса и экспрессии чужеродных генов в высших растениях. Известия АН АзССР (серия биологических наук), 1986, № 3, С.101-108.
24. А.А.Асадов, И.С.Зулфугаров, С.Ю.Сулейманов, Д.А.Алиев. Об организации пигментов в светособирающем комплексе и пигмент-белковом комплексе фотосистемы I хлоропластов шпината. Доклады Академии Наук СССР, 1986, Т. 287, № 2, С. 444-447.
25. Д.А.Алиев, Н.И.Ахмедов, И.С.Ахмедов, О.О.Лялин. Стимулирующее и ингибирующее действие СО2 на электрогенез плазмалеммы корневого волоска. Физиология растений, 1986, Т.33, № 6, С.1045-1049.
26. Д.А.Алиев, Н.М.Гулиев, Т.Г.Мамедов, В.Л.Цупрун. Физико-химические свойства и четвертичная структура карбоангидразы листьев нута. Биохимия, 1986, Т. 51, Вып. 11, С. 1785-1794.
27. J.A.Aliev, N.M.Guliev, V.L.Tsuprun. The quarternary structure of carbonic anhydrase from Cicer arietinum leaves. Abstracts of the 17th Meeting of the Federation of European Biochemical Societies (FEBS), West Berlin, 1986, P.277.
28. J.A.Aliev, A.Z.Muradov, N.I.Piriev, Sh.M.Zakhrabekova, A.N.Lobanov. Transport of the foreign genes and proteins to the higher plants. Abstracts of the 18th Meeting of the Federation of European Biochemical Societies (FEBS), Ljubljana (Yugoslavia), 1987, P.145.
29. A.A.Asadov, I.S.Zulfugarov, K.M.Akhmedly, S.Yu.Suleimanov, J.A.Aliev. Topography of the pigment-protein complexes of chloroplast thylakoid membrane. Abstracts of the 18th Meeting of the Federation of European Biochemical Societies (FEBS), Ljubljana (Yugoslavia), 1987, P.250.
30. J.A.Aliev, A.Z.Muradov, N.I.Piriev, Sh.M.Zakhrabekova, A.N.Lobanov. Construction of the vectors for expression of the foreign genes in the higher plants. Abstracts of the 4th European Congress on Biotechnology, Amsterdam (The Netherlands), 1987, P.112.
31. Д.А.Алиев, Э.Г.Казибекова. Значение фотосинтетических признаков в урожайности и селекции идеальной пшеницы. Труды научного сообщения "Проблемы генетики, селекции и интенсивной технологии сельскохозяйственных культур", Душанбе, 1987, С.6-8.
32. А.А.Асадов, И.С.Зулфугаров, Д.А.Алиев. Выявление тонкой структуры спектров поглощения листьев ячменя. Биофизика, 1987, Т. XXXII, Вып. 1, С. 116-120.

33. А.А.Асадов, И.С.Зулфугаров, С.Ю.Сулейманов, Д. А. Алиев. Исследование топографии пигмент-белковых комплексов в тилакоидной мембране хлоропластов. Доклады Академии Наук СССР, 1987, Т. 294, № 3, С. 703-707
34. Д.А.Алиев, Э.Г.Казибекова, С.А.Сафаров, Г.А.Ахмедов, А.А.Джангиров. Эффективность применения азотного удобрения с запрограммированным выделением питательных веществ из капсулированной гранулы. Доклады ВАСХНИЛ, 1987, № 11, С.20-21.
35. С.Э.Разиев, Н.В.Низовская, Г.А.Хромова, Д.А.Алиев. О первичных процессах фотосинтеза в проростках пшеницы разной продуктивности. Физиология растений, 1987, Т.34, вып.2, С.237-244.
36. M.A.Abdullaev, J.A.Aliev. Longliving natural radionuclides in soil plants of the Azerbaijan SSR. Proceedings of the Sixth Tihany Symposium on Radiation Chemistry (eds. by P.Hedvig, L.Nyikos and R.Schiller), Akademiai Kiado, Budapest, 1987, V. 2, P. 725-728.
37. Д.А.Алиев, И.В.Азизов, Э.Г.Казибекова. Фотосинтетическая способность и развитие хлоропластов в онтогенезе пшеницы. Баку: Элм, 1988, 116 с.
38. Д.А.Алиев, Э.Г.Казибекова. Значение фотосинтетических признаков в урожайности и использование их в селекции идеальной пшеницы. В кн.: Фотосинтез и продукционный процесс (Отв.ред. А.А.Ничипорович), М.: Наука, 1988, С.237-242.
39. Д.А.Алиев, Э.Г.Казибекова, И.В.Азизов. Фотосинтетическая активность хлоропластов у пшеницы различной урожайности. Фотосинтез, развитие и продуктивность сельскохозяйственных культур (сборник научных трудов по прикладной ботанике, генетике и селекции), Л., 1988, Т. 121, С. 4-10.
40. Е.П.Феденко, К.К.Касумов, Н.Г.Доман. Циклическая АМФ фосфодиестераза и фитохром. Известия Академии Наук СССР (серия биологическая), 1988, Т.5, С.740-746.
41. Д.А.Алиев, Н.М.Гулиев. Карбоангидраза растений. М.: Наука, 1990, 175 с.
42. И.В.Азизов, Д.А.Алиев, Н.М.Халилова. Фотохимическая активность хлоропластов пшеницы и сорных растений при действии гербицида бромоксинила. Сельскохозяйственная биология (Серия биология растений), 1991, № 3, С. 159-164.
43. Д.А. Алиев, Т.Д.Гюлалиев, Р.М.Алексахин. Распределение 90Sr и 137Cs в почвах Азербайджана и накопление этих радионуклидов сельскохозяйственными растениями. Агрохимия, 1991, № 11, С. 89-95.
44. Е.П.Феденко, К.К.Касумов, М.С.Крицкий. Регуляция цАМФ фосфодиэстеразы в проростках кукурузы красным-дальним красным светом. Физиология растений, 1991, Т.38, С.917-922.
45. Д.А.Алиев, С.Ю.Сулейманов, И.М.Гусейнова, А.А.Асадов, М.А.Исмайлов. Действие специфических ингибиторов трансляции на полипептидный состав и спектральные свойства хлоропластов пшеницы. Биохимия, 1992,Т. 57, Вып. 5, С. 679-686.
46. Д.А.Алиев, Р.У.Махмудов. Белковый комплекс зерна пшеницы. Баку: Элм, 1992, 126 с.
47. Д.А.Алиев, Т.Д.Гюлалиев, Р.М.Алексахин. Распределение в почвах и содержание в растениях 238U и 232Th и влияние удобрений на накопление этих радионуклидов в урожае сельскохозяйственных культур в условиях Азербайджана. Агрохимия, 1992, № 1, С. 84-90.
48. Н.М.Гулиев, Ш.М.Байрамов, Д.А.Алиев. Функциональная организация карбоангидразы высших растений. Физиология растений, 1992, Т. 39, Вып. 4, С. 815-824.
49. A.A.Asadov, N.A.Fataliev, I.S.Zulfugarov, J.A.Aliev. Spectral characteristics and orientation of native forms of pigments in chloroplasts of barley seedlings under intermittent and continuous irradiation. Photosynthetica, 1992, V. 26, № 3, P. 381-387.
50. S.I.Allakhverdiev, V.V. Klimov. Photoreduction of NADP+ in photosystem II of higher plants: requirement for manganese. Z. Naturforsch., 1992, V.47, P.57-62
51. J.A.Aliev, S.Yu.Suleimanov, I.M.Guseinova, M.A.Ismailov, A.A.Asadov. Effect of specific translation inhibitors on polypeptide composition and spectral characteristics of wheat thylakoid membranes. Photosynthetica, 1993, V. 29, № 3, P. 361-367.
52. Ш.М.Захрабекова, В.А.Аджалов, Т.Г.Карагезов, Д.А.Алиев. Конструирование химерного гена Kmr и его экспрессия в трансформированных растениях табака. Доклады Российской Академии Наук, 1994, Т. 337, № 4, С. 532-534.

53. А.А.Асадов, Н.В.Котлярова, И.С.Зулфугаров, Д.А.Алиев. Спектральные характеристики и ориентация нативных форм пигментов в хлоропластах проростков ячменя при непрерывном и прерывистом освещении. Биофизика, 1995, Т. 40, Вып. 2, С. 245-251.
54. J.A.Aliev, E.G.Kazibekova. Peculiarities of highly productive wheat photosynthesis and usage of photosynthetic signs in selection. Proceedings of the Xth International Congress on Photosynthesis, Montpellier (France), 1995. In: “Photosynthesis: from Light to Biosphere” (ed. by P. Mathis), Kluwer Academic Publishers, Dordrecht, Boston, London, 1995, V.5, Pp.659-662.
55. Д.А.Алиев, З.И. Акперов. Фотосинтез и урожай сои. Москва-Баку: Родник, 1995, 126 с.
56. J.A.Aliev, N.M.Guliev, S.Kh.Kerimov, R.B.Hidayatov. Photosynthetic enzymes of wheat genotypes differing in productivity. Photosynthetica, 1996, V. 32, № 1, P. 77-85.
57. V.V.Klimov, S.I.Allakhverdiev, Ya.M.Feyziev, S.V.Baranov. Bicarbonate requirement for the donor side of photosystem II. FEBS Letters, 1995, V.363, P.251-255.
58. S.I.Allakhverdiev, Ya.M.Feyziev, A.Ahmed, H.Hayashi, J.A.Aliev, V.V.Klimov, N.Murata, R.Carpentier. Stabilization of oxygen evolution and primary electron transport reactions in photosystem II against heat stress with glycinebetaine and sucrose. Journal of Photochemistry and Photobiology B: Biology, 1996, № 34, P. 149-157.
59. Д.А.Алиев, С.Х.Керимов, Н.М.Гулиев, А.А.Ахмедов. Особенности метаболизма углерода у генотипов пшеницы, контрастных по фотосинтетическим признакам. Физиология растений , 1996, Т. 43, № 1, С. 49-56.
60. Д.А.Алиев, С.Х.Керимов, А.А.Джангиров, А.А.Ахмедов. Транспорт и распределение 14С-ассимилятов у генотипов пшеницы, различных по фотосинтетическим признакам и урожайности. Физиология растений, 1996, Т. 43, № 1, С. 57-61.
61. Д.А.Алиев, М.А.Абдуллаев. Искусственные и естественные радионуклиды в почвенно-растительном покрове Азербайджана. М.: Россельхозакадемия, 1996, 159 с.
62. J.A. Aliev, S.M. Zakhrabekova, T. Karagezov, V.A. Ajalov. Construction of vectors for npt-II gene transfer into tobacco and the effects of different antibiotics on morphogenesis. Turkish Journal of Botany, 1997, V. 21, № 5, P. 269-274.
63. A.A. Salamov, V.V. Solovyev. Protein secondary structures prediction using local alignments. Journal of Molecular Biology, 1997, V.268, No 1, P.31-36.
64. J.A.Aliev, M.A.Ismailov, I.S.Zulfugarov. Application of fluorescence kinetics for screening tolerant cultivars in wheat plants. Proceedings of the 9th International Wheat Genetics Symposium, Saskatoon (Canada), 1998, P.5-7.
65. I.S.Zulfugarov, M.A.Ismailov, J.A.Aliev. Effects of high temperature and salt stress on photosynthetic membranes in wheat plants. Proceedings of the 9th International Wheat Genetics Symposium, Saskatoon (Canada), 1998, P.117-119.
66. I.A.Shahmuradov, N.Sh. Mustafayev, J.A. Aliev. Some possible elements of transcription regulation of rice chloroplast encoded genes. Proceedings of the First International Conference on Bioinformatics of Genome Regulation and Structure, Novosibirsk (Russia), 1998, V.2, P.438-441.
67. М.А.Абдуллаев, Д.А.Алиев. Миграция искусственных и естественных радионуклидов в системе почва-растение. Баку: Элм, 1998, 240 с.
68. D.A.Aliev, Z.I.Akperov. Fotosinteza si recolta de soia. Chisinau: Stiinta, 1998, 128 Pp.
69. Д.Алиев. На пути познания тайны фотосинтеза. Вестник Российской Академии Сельскохозяйственных Наук (научно-теоретический журнал), 1998, С.9-10.
70. J.A. Aliev. Importance of photosynthesis of various organs in protein synthesis in grain of wheat genotypes under water stress. Proceedings of the XIth International Congress on Photosynthesis, Budapest (Hungary), 1998. In: “Photosynthesis: Mechanisms and Effects” (ed. by G.Garab), Kluwer Academic Publishers, Dordrecht, Boston, London,1998, V.5, Pp. 3829-3832.
71. M.A.Ismailov, I.S.Zulfugarov, Ya.M.Feyziev, J.A.Aliev. The effect of water deficit on wheat thylakoid membranes. Proceedings of the XIth International Congress on Photosynthesis, Budapest (Hungary), 1998. In: “Photosynthesis: Mechanisms and Effects” (ed. by G.Garab), Kluwer Academic Publishers, Dordrecht, Boston, London, 1998, Vol.IV, Pp. 2573-2576.
72. A.Ch.Mamedov, I.A.Shahmuradov, Z.J.Suleymanova, J.A.Aliev. Some peculiarities of Cicer Arietinum chloroplast genome. Proceedings of the XIth International Congress on Photosynthesis, Budapest

(Hungary), 1998. In: "Photosynthesis: Mechanisms and Effects" (ed. by G.Garab), Kluwer Academic Publishers, Dordrecht, Boston, London, 1998, Vol.IV, Pp. 3039-3042.

73. S.Yu.Suleimanov, I.M.Guseinova, S.N.Novruzova, J.A.Aliev. Assembly of functional components of chloroplast thylakoid membranes in intermittent light. Proceedings of the XIth International Congress on Photosynthesis, Budapest (Hungary), 1998, In: "Photosynthesis: Mechanisms and Effects" (ed. by G.Garab), Kluwer Academic Publishers, Dordrecht, Boston,London,1998, Vol.IV, Pp. 3171-3174.
74. K.Suzuki, T.Mamedov, I.Tomoyoshi. A mutant of Chlamydomonas reinhardtii with reduced rate of photorespiration. Plant Cell Physiology, 1999, V.40, No 8, P.792-799.
75. A.A. Salamov, M.Suwa, C.A. Orengo. Genome analysis: assigning protein coding regions to three – dimensional structures. Protein Science, 1999, V.8, P.771-777.
76. V.V.Solovyev, A.A.Salamov. INFOGENE: a database of known gene structures and predicted genes and proteins in sequences of genome sequencing projects. Nuclear Acid Research, 1999, V.17, P.148-250.
77. S.I.Allakhverdiev, Y.Nishiyama, I.Suzuki, Y.Tasaka, N.Murata. Genetic engineering of the unsaturation of fatty acids in membrane lipids alters the tolerance of Synechocystis to salt stress. Proc. Natl. Acad. Sci. USA, 1999, V.96, P.5862-5867
78. J.A.Aliev, I.A.Shahmuradov, A.H.Hajiev. Chloroplast Comparative Genomics: Putative Transcription Regulatory Elements.Cambridge Healthtech Institute's Second Annual "Integrated Bioinformatics", High-Throughput Interpretation of Genes and Proteins, Zurich (Switzerland), 2000.
79. I.M.Guseinova, S.Yu. Suleimanov, I.S.Zulfugarov, J.A. Aliev. Assembly of the light-harvesting complexes during plastid development. Journal of Fluorescence, 2000, V. 10, No. 3, P. 255-259.
80. I.A.Shahmuradov, Y.Yu.Akberova, N.Sh.Mustafayev, A.U.Abdulazimova, J.A.Aliyev. Computer analysis reveals a set of additional promoter elements upstream of maize plastid genes. Proceedings of the Second International Conference of Bioinformatics of genome regulation and structure, Novosibirsk (Russia), 2000, V.1, P.142-144.
81. Д.А.Алиев, И.М.Гусейнова, С.Ю.Сулейманов, И.С.Зулфугаров. Светоиндуцированный биогенез хлорофилл-белковых комплексов в развивающихся тилакоидах пшеницы. Биохимия, 2001, Т.66, вып. 5, С. 610-616.
82. J. Aliev, P. Gandilian, P. Naskidashvili, A. Morgunov. Caucasian Wheat Pool. In: The World Wheat Book: A History of Wheat Beading (eds. by A.P.Bonjean and W.J.Angus), Londres-Paris-New York, 2001, Pp. 830-849.
83. T.Mamedov, K.Suzuki. Phosphoglycolate phosphate from Chlamydomonas reinhardtii. Journal of Biological Chemistry, 2001, V.276, P.45573-45579.
84. S.I.Allakhverdiev, M.Kinoshita, M.M. Inaba, I.Suzuki, N.Murata. Unsaturation of fatty acids in membrane lipids protects the photosynthetic machinery against the salt-induced damage in Synechococcus. Plant Physiology, 2001, V.125, P. 1842-1853.
85. J.A.Aliev. Physiological bases of wheat breeding tolerant to water stress. Proceedings of the 6th International Wheat Conference, Budapest, Hungary, 2000. In: "Wheat in a Global Environment" (eds. by Z. Bedo and L.Lang), Kluwer Academic Publishers, Dordrecht, Boston, London, 2001, Vol.9, Pp. 693-698.
86. J.A.Aliyev. Diversity of photosynthetic activity of wheat genotypes and breeding of high-yield varieties tolerant to water stress. Proceedings of 12th International Congress on Photosynthesis, Brisbane, Australia, 2001. www.publish.csiro.au/ps2001, S28-006.
87. I.M.Guseinova, S.Yu. Suleimanov, J.A. Aliev. Regulation of chlorophyll-protein complexes formation and assembly in wheat thylakoid membrane. Journal of Biochemistry and Molecular Biology, 2001, V.34, P.496-501.
88. Н.М.Гулиев, Г.Г. Бабаев, Ш.М. Байрамов, Д.А. Алиев Очистка, свойства и локализация двух форм карбоангидразы листьев Amaranthus cruentus. Физиология растений, 2003, Т.50, №2, С.1-8.
89. S.I.Allakhverdiev, H.Hayashi, Y.Nishiyama, A.G.Ivanov, J.A.Aliyev, V.V.Klimov, N.Murata, R.Carpentier. Glycinebetaine protects the D1/D2/Cyt559 complex of photosystem II against photo-induced and heat–induced inactivation. J. of Plant Physiology,2003, V.150, No1, P.41-49.
90. I.A. Shahmuradov, Y.Yu. Akberova, V.V. Solovyev, J.A. Aliyev. Abundance of plastid DNA insertions in nuclear genomes of rice and arabidopsis. Plant Molecular Biology, 2003, V.52, P.923-934.

91. И.М.Гусейнова, С.Ю.Сулейманов, Д.А. Алиев. Сборка пигмент-белковых комплексов в каротиноид-дефицитных мембранах пластид из проростков пшеницы, обработанных норфлуразоном. Биохимия, 2004, т.69. вып. 6, С. 801-808.
92. J.A. Aliyev. CO2 assimilation, architectonics and productivity of wheat genotypes in sowing. Proceedings of the 13th International Congress of Photosynthesis, Montreal, Canada, 2004. In: “Photosynthesis: Fundamental Aspects to Global Perspectives” (eds. by A. van der Est and D.Bruce), Alliance Communications Group, Kansas, 2004, Vol.2, Pp. 1047-1048.
93. N.M. Guliyev, E.B. Abdullayeva, Sh.M. Bayramov, J. A. Aliyev. Induction of C4-photosynthesis enzymes in C3-plants. Proceedings of the 13th International Congress of Photosynthesis, Montreal, Canada, 2004. Photosynthesis: Fundamental Aspects to Global Perspectives (eds. by A.van der Est and D.Bruce), Alliance Communications Group, Lawrence, Kansas, 2004, v.2, Pp.616-618.
94. M.A. Ismailov, J.A. Aliyev. Effects of water stress on photochemistry and on the thermotolerance of Photosystem II in wheat plants. Proceedings of the 13th International Congress of Photosynthesis, Montreal, Canada, 2004.In: Photosynthesis: Fundamental Aspects to Global Perspectives (eds. by A.van der Est and D.Bruce), Alliance Communications Group, Lawrence, Kansas, 2004, v.2, Pp.631-632.
95. S.Y. Suleymanov, I.M. Guseynova. J.A. Aliyev. Effect of water deficit on the thylakoid membrane of two wheat cultivars. Proceedings of the 13th International Congress of Photosynthesis, Montreal, Canada, 2004. In: Photosynthesis: Fundamental Aspects to Global Perspectives (eds. by A.van der Est and D.Bruce), Alliance Communications Group, Lawrence, Kansas, 2004, v.2, Pp.959-961.
96. I.M. Guseinova, S.Y. Suleimanov, J.A.Aliyev. The effect of noflurazon on protein composition and chlorophyll organization in pigment-protein complex of photosystem II. Photosynthesis Research, 2005, v.84, No 1-3, p.71-76.
97. И.М.Гусейнова, С.Ю.Сулейманов, Д.А.Алиев. Белковый состав и нативное состояние пигментов тилакоидных мембран генотипов пшеницы различной толерантности к водному стрессу. Биохимия, 2006, т.71, вып.2, с.223-228 .
98. Huseynova I.M., Suleymanov S.Y., Aliyev J.A. Structural-functional state of thylakoid membranes of wheat genotypes under water stress. Biochimica et Biophysica Acta (BBA), 2007, v.1767, issue 6, p.869-875.
99. Aliyev J.A. The intensity of CO2 assimilation, photorespiration and productivity of wheat genotypes (triticum l.) Abstracts of the 14th International Congress of Photosynthesis, Glasgow, Scotland, 2007. In: Photosynthesis Research, 2007, v.91, Nos.2-3, p.278.

- **Beynəlxalq və xarici ölkələrin elmi qurumlarında üzvlüyü:** Rusiya Kənd Təsərrüfatı Elmləri Akademiyasının (1995), Ukrayna (1995) və Belarus (1996) Aqrar Elmlər Akademiyalarının xarici üzvü;
Bitkilərin Molekulyar Biologiyası üzrə beynəlxalq cəmiyyətin üzvü (1994) ;
Amerika Bitki Bioloqları cəmiyyətinin üzvü (1994) ;
Fotosintez Tədqiqatları üzrə beynəlxalq cəmiyyətin üzvü (1995);
Yaponiya Bitki Fizioloqları jəmiyyətinin üzvü (1997);
Hüceyrə Stresi üzrə beynəlxalq cəmiyyətin üzvü (1998);
Bitki Genetik Ehtiyatları üzrə rəhbər Komitənin nümayəndəsi, Genetik Ehtiyatlar üzrə Milli Programın rəhbəri (1996);
YUNESKO yanında “Bioetika, elmi biliklərin və texnologiyaların etikası” Milli Komitəsinin sədri (1999) ;
Yeni bitki sortlarının mühafizəsi üzrə beynəlxalq birliyin səlahiyyətli nümayəndəsi (2004);
Azərbaycan Biokimyaçılar və Molekulyar Bioloqlar jəmiyyətinin sədri (1999);
Azərbaycan Biologiya Elminin Yeni Sahələrinin İnkişafı Fondunun (BEYSİF) prezidenti (1994).

- **Təltif və mükafatlar:**«1941-1945-ci illərin Böyük Vətən Müharibəsində Fədakar Əməyə görə» medalı (1946);
“Əməkdə Fərqlənməyə görə” medalı (1976)
İki dəfə «Qırmızı Əmək Bayrağı» ordeni (1972, 1986);
«1941-1945-ci illərin Böyük Vətən müharibəsində fədakar əməyə görə» medalı (1985);
Əməkdar elm xadimi (1982);
«Əmək veteranı» medalı - 1986;
«İstiqlal» ordeni (1998);

Gürcüstan Respublikasının «Şərəf» ordeni (2003);
Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fəxri diplomu (2008)

Musa Əbdürəhman oğlu Musayev

- **Anadan olduğu yer:** Azərbaycan Respublikası, Gəncə şəhəri
- **Təvəllüdü:**27.12.1921
- **Təhsili:**Azərbaycan Kənd Təsərrüfatı İnstitutu, baytar həkimi
- **Elmi dərəcəsi:**Baytarlıq elmləri doktoru
- **Elmi rütbəsi:**Professor
- **Doktorluq dissertasiyasının ixtisas şifri və ixtisasın adı:** 03.00.19 - Parazitologiya
- **Müxbir üzv seçildiyi tarix və ixtisasın adı:**1959, biologiya
- **Həqiqi üzv seçildiyi tarix və ixtisasın adı:** 1967, biologiya
- **Çapdan çıxmış elmi əsərlərin ümumi sayı:** 350
- **Xaricdə çıxmış elmi əsərlərin sayı:**150
- **Müəlliflik şəhadətnamələrinin və patentlərin sayı:** 10
- **Əsas elmi nailiyyətləri:** Xeyli parazit və sərbəst yaşayan ibtidailərin (Protozoa) morfoloji xüsusiyyətləri və sistematikası tədqiq edilmişdir, ekoloji parazitologiyanın bəzi məsələləri işlənilmişdir. Məməlilər və quşlardan 150-dən çox elm üçün yeni koksidi növü təsvir edilmişdir, onlardan 15-nin həyat tərzi açıqlanmışdır. Koksidilər heyvanların bağırsaq, qan və başqa toxumalarında parazitlik etdikdə hüceyrə və orqanizm səviyyəsində parazit-sahib münasibətlərinin biokimyəvi və s. mexanizmləri tədqiq edilmişdir. Azərbaycanda zooloji tədqiqatların çoxillik nəticələri çap olunmuş monoqrafiyalarda ümumiləşdirilmişdir.
- **Kadr hazırlığı:**
  elmlər namizədlərinin sayı: 30
  elmlər doktorlarının sayı: 6

1. **Əsas elmi əsərlərin adları:** SSRİ-də yaşayan gəmiricilərin koksidləri, 1965 (rus dilində).
2. Ev quşları koksidiozlarında parazit-sahib münasibətlərinin biokimyəvi xüsusiyyətləri, 1977(rus dilində).
3. Qunduzun parazitosenozu və xəstəlikləri, 1987 (rus dilində).
4. Azərbaycan heyvanlar aləmi (I cild) Birhüceyrəlilər və çoxhüceyrəlilər (buğumayaqlılar və xordalılardan başqa), 1995 (rus dilində).
5. Azərbaycanda kənd təsərrüfatı heyvanları arasında kriptosporidlərin yayılması, 1996 (rus dilində).

- **Beynəlxalq və xarici ölkələrin elmi qurumlarında üzvlüyü:** SSRİ Elmlər Akademiyası nəzdində Ümumittifaq Protozooloqlar Cəmiyyətinin vitse-prezidenti (1976-1991)

"Parazitologiya" jurnalının redaksiya heyətinin üzvü (1967-1988)
Ukrayna Parazitoloqlar Cəmiyyətinin fəxri üzvü

- **Təltif və mükafatlar:**Azərbaycan SSR Dövlət mükafatı laureatı - 1991;

H.Əliyev adına "Ekologiya sahəsindəki nailiyyətlərə görə" medal və mükafat - 1996;
AMEA-nın Fəxri Fərmanı - 2001;
"Şöhrət" ordeni - 2001.

Qərib Şamil oğlu Məmmədov

- **Anadan olduğu yer:** Ermənistan Respublikası, Amasiya rayonu, Yeniyol kəndi
- **Təvəllüdü:** 06.01.1947
- **Təhsili:** Azərbaycan Dövlət Pedoqoji İnstitutu, coğrafiya-biologiya fakültəsi
- **Elmi dərəcəsi:** Biologiya elmləri doktoru
- **Elmi rütbəsi:** Professor
- **Doktorluq dissertasiyasının ixtisas şifri və ixtisasın adı:** 03.00.16 - Ekologiya və 03.00.27 - Torpaqşünaslıq
- **Müxbir üzv seçildiyi tarix və ixtisasın adı:**2001, torpaqşünaslıq
- **Həqiqi üzv seçildiyi tarix və ixtisasın adı:** 2007, torpaqşünaslıq
- **Çapdan çıxmış elmi əsərlərin ümumi sayı:** 450 elmi əsər, o cümlədən 28 monoqrafiya və kitab
- **Xaricdə çıxmış elmi əsərlərin sayı:**100
- **Müəlliflik şəhadətnamələrinin və patentlərin sayı:** 26
- **Əsas elmi nailiyyətləri:**Azərbaycan torpaq ehtiyatları və onlardan səmərəli istifadə olunması; torpaq örtüyü quruluşunun qiymətləndirilməsi; deqradasiya olunmuş torpaqların qiymətləndirilməsi (şorlaşmış, şorakətləşmiş, eroziyaya uğramış, neftlə çirklənmiş, texnogen torpaqlar); Azərbaycan torpaqlarının aqroekoloji xüsusiyyətlərinin və bonitirovkasının öyrənilməsi; ilk dəfə Azərbaycan Respublikası torpaqlarının ekoloji qiymət xəritəsinin tərtibi; torpağın iqtisadi (pulla) qiymətləndirilməsinin elmi əsasları; torpaq münbitliyinin konseptual və riyazi modelləşdirilməsi; Azərbaycanın ekoloji problemlərinin sistem halında öyrənilməsi, konsepsiyasının işlənilməsi; Azərbaycan torpaq kadastrının rayonlaşdırılması və monitorinqi; Azərbaycanın torpaq atlası: Meşəaltı torpaqların qorunması məqsədilə bərpaolunan enerji (əsasən günəş və külək) mənbələrindən istifadənin ekoloji qiymətləndirilməsi və s.
- **Kadr hazırlığı:**
  elmlər namizədlərinin sayı: 35
  elmlər doktorların sayı: 5

1. **Əsas elmi əsərlərin adları:** Azərbaycanda torpaq islahatı: hüquqi və elmi-ekoloji məsələlər ; Bakı 2000, s.372.
2. Azərbaycan torpaqlarının ekoloji qiymətləndirilməsi. Bakı, 1998, s.282
3. Torpaqların bonitikovkası. Bakı 1997, s.148
4. Azərbaycan torpaqlarının bonitikası və aqroekoloji xüsusiyyətləri, Bakı, 1990, s.172
5. Dağ əkinçiliyi üzrə kollektiv topoqrafiya (problemlər və ehtiyatlar) , Tbilisi, 1988 s.380.

1 - **Beynəlxalq və xarici ölkələrin elmi qurumlarında üzvlüyü:** Beynəlxalq Ekoenergetika Akademiyasının akademiki, Bakı, 1992;
Beynəlxalq "Neosfer" Akademiyasının həqiqi üzvü, Moskva 2000;
Rusiya Ekologiya Akademiyasının akademiki, Moskva 2000;
Rusiya Təbiət Elmlər Akademiyasının akademiki, Moskva 2001;
Beynəlxalq Torpaqşünaslıq Cəmiyyətinin ömürlük üzvü;
Rusiya Torpaqşünaslar Cəmiyyətinin üzvü;
Beynəlxalq Akademiyanın həqiqi üzvü, Avstriya 2001;
Azərbaycan torpaqşünaslıq cəmiyyətinin sədri.

- **Təltif və mükafatlar:**SSRİ XTNS-nin "Bürünc medalı" - 1987;

V.V.Dokuçaeva adına medal - 1983;
Azərbaycan Amerika Mədəniyyət Mərkəzi RH-nin Fəxri Fərmanı - 1999;
Akad. H.Əliyev adına mükafat, fəxri diplom və medal;
Rusiya EA-nın medalı - 2001.

Siddiqə Rza qızı Məmmədova

- **Anadan olduğu yer:** Azərbaycan Respublikası, Naxçıvan Muxtar Respublikası, Şərur rayonu, Şəhriyar kəndi
- **Təvəllüdü:**08.03.1925
- **Təhsili:**Azərbaycan Kənd Təsərrüfatı İnstitutu, aqronom
- **Elmi dərəcəsi:**Biologiya elmləri doktoru
- **Elmi rütbəsi:**Professor
- **Doktorluq dissertasiyasının ixtisas şifri və ixtisasın adı:** 03.00.09 - Entomologiya
- **Müxbir üzv seçildiyi tarix və ixtisasın adı:**1983, entomologiya
- **Həqiqi üzv seçildiyi tarix və ixtisasın adı:** 2001, entomologiya
- **Çapdan çıxmış elmi əsərlərin ümumi sayı:** 176
- **Xaricdə çıxmış elmi əsərlərin sayı:**43
- **Müəlliflik şəhadətnamələrinin və patentlərin sayı:** 5
- **Əsas elmi nailiyyətləri:** Çoxillik meyvə, subtropik, yonca və başqa k/t bitkilərinin zərərli faunasının geniş öyrənilməsi əsasında mübarizə tədbirlərinin hazırlanması.
- **Kadr hazırlığı:**
  elmlər namizədlərinin sayı:15
  elmlər doktorlarının sayı: 2

1. **Əsas elmi əsərlərin adları:** "Kənd təsərrüfatı entomologiyasi". Azərnəşr, 1964, 1984
2. "Azərbaycanda meyvə və subtropik bitkilərinin zərərvericiləri və onlarla mübarizə". Azərnəşr, 1974
3. "Azərbaycan SSR-də kənd təsərrüfatı bitkilərinin zərərvericiləri, xəstəlikləri və onlarla mübarizə üzrə soraq kitabı". Azərnəşr, 1965
4. Kənd təsərrüfatı bitkilərinin başlıca zərərvericiləri və xəstəlikləri (fermer təsərrüfatları üçün). Bakı, 2000 .
5. Bitki mühafizə işlərində istifadə olunması tövsiyyə edilən kataloq. Gəncə, 2002.

- **Təltif və mükafatlar:** "Şərəf Nişanı" ordeni - 1967;

"Əməkdə İgidliyə Görə" medali - 1967;
"Qırmızı Əmək Bayrağı" ordeni - 1971; "Qırmızı Əmək Bayrağı" ordeni - 1978;
Azərbaycan SSR "Əməkdar Elm Xadimi" - 1978;
"Əmək Veteranı" medalı - 1982; "Şöhrət" ordeni - 2000

Məmməd Əhəd oğlu Salmanov

- **Anadan olduğu yer:** Ermənistan Azərbaycan, Zəngibasar bölgəsi, Qaraqışlar kəndi
- **Təvəllüdü:**12.01.1932
- **Təhsili:**Azərbaycan Kənd Təsərrüfatı İnstitutu, baytar həkim
- **Elmi dərəcəsi:**Biologiya elmləri doktoru
- **Elmi rütbəsi:**Professor
- **Doktorluq dissertasiyasının ixtisas şifri və ixtisasın adı:** 03.00.18 - Hidrobiologiya, 03.00.07 - Mikrobiologiya
- **Müxbir üzv seçildiyi tarix və ixtisasın adı:**2001, mikrobiologiya
- **Həqiqi üzv seçildiyi tarix və ixtisasın adı:** 2007, mikrobiologiya
- **Çapdan çıxmış elmi əsərlərin ümumi sayı:** 180
- **Xaricdə çıxmış elmi əsərlərin sayı:**76
- **Əsas elmi nailiyyətləri:** XX əsrin 50-ci illərində müxtəlif iqlim-soğrafi şəraitdə yaradılan süni su hövzələrinin (Volqa üzərində-Kuybişev və Kür cayı məcrasında-Mingəcevir su anbarları misalında) formalaşmasında ümumi qanunauyğunluqun təyin və elmi-cəhətdən əsaslandırılması; Kür və Araz Çayları hövzəsində uzun müddətli antropogen tə"sirlərin nəticəsində ekosistemdə mikroğioloji sukçessiyanın yaranmasının subatı və ekoloji təzadları; Xəzər dənizində üzün maddələr balansının təyin edilməsi. Həmçinin Xəzərdə antropogen evtroflaşmanın ekoloji təzadları və oksigen məsrəfinin artması səbəbləri. "Tətbiqi ekologiyanın əsasları", "Ekologiya və biz", "Bir içim su" dərslik vasitələri kitabları; "Xəzər dənizinin bioloji məhsuldarlığının ekologiyası", "Kür çayı hövzəsinin ekologiyası" monoqrafiyaları. 2 metodik tövsiyyə.
- **Kadr hazırlığı:**
  elmlər namizədlərinin sayı: 9
  elmlər doktorlarının sayı: 2

1. **Əsas elmi əsərlərin adları:** Azərbaycanın su hövzələrinin müasir ekoloji vəziyyəti (1973, monoqrafiya, Bakı)
2. Xəzərin məhsuldarlığı proseslərində mikrofora və fitoplanktorun rolu (1987, Moskva"Nauka"- monoqrafiya. Həmin əsər 1994-cü ildə JJR-da çap olunub-Farsca)
3. Kür çayı və Kür hövzəsinə aid sututarlaror ekologiyası (1996, monoqrafiya, Bakı)
4. Xəzər dənizinin bioloji məhsuldarlığı və ekologiyası (1999, Bakı -monoqrafiya)
5. Orta və Cənubi Xəzərin dərin yerlərinin mikrobiologiyası (Həştərxan 2001)

- **Təltif və mükafatlar:**AMEA-nın Fəxri Fərmanı - 2002, "Şöhrət" ordeni - 2005

Elmlər doktorları

Arif Əli oğlu Bayramov

- **Anadan olduğu yer:**Azərbaycan Respublikası, Bakı ş.
- **Təvəllüdü:**17.03.38
- **Təhsili:**Azərbaycan Kənd Təsərrüfatı İnstitutu, aqronom
- **Elmi dərəcəsi:**Biologiya elmləri doktoru
- **Doktorluq dissertasiyasının ixtisas şifri və ixtisasın adı:** 03.00.05 - Botanika
- **Çapdan çıxmış elmi əsərlərin ümumi sayı:** 80
- **Xaricdə çıxmış elmi əsərlərin sayı:**44
- **Əsas elmi nailiyyətləri:** 200 növ bitki (Aizoaceae, Crassulaceae, Asparaqaceae və s. fəsilələr) quru subtropik zonaya introduksiya edilib və tədqiq olunmuşdur. Bu növlərin təkamüldə struktur əlamətlərinin uyğunlaşma mahiyyəti aşkar olunub və ekoloji-tarixi retroproqnoz fonunda adaptiv potensialı aydınlaşdırılmışdır; tədqiq olunan növlər əsasında onların əmələgəlmə mənşəyi, hal-hazırdaki təbii areallarına miqrasiya olunma vaxtı və yolları müəyyənləşdirilmişdir. Nəticədə introduksiya olunmuş növlərin təbii arealarının quru subtropik zona üçün perspektiv mənbə olduğunun nəzəri əsasları verilmiş və bu məsələ praktiki sübut olunmuşdur. Müxtəlif illər boyu daxili və xarici yaşıllaşdırma üçün 15 növ bitki tətbiq olunmuşdur.
- **Kadr hazırlığı:**
  elmlər namizədlərinin sayı: 5

1. **Əsas elmi əsərlərin adları:** Основные черты приспособительной сущности р.Sedum. Докл. АН Аз. ССР . №5 Баку, 1981. с. 52-55.
2. Экологические основы интродукции травянистых ксерофитов в условиях сухих субтропиков. ВИНИТИ, М., №1993, 1981, 119 с.
3. Экологические основы интродукции растений в условиях сухих субтропиков Азербайджана (итоги и переспективы). В кн. "Azərbaycan florası bitkiçiliyinin istifadəsi və qorunması", Bakı, 1999. с. 352-357
4. The World Compendium of Oaks. Dic. Eichen Kaukasiens Eichen Archiv Dusseldorf, 2004. 171 p.
5. Кавказская флора как интродукционный очаг лекарственных, ароматических, декоративных растений для зоны сухих субтропиков. В кн. "Генетические ресурсы лекарственных и ароматических растений" ВИЛАР. Москва, 2004, с. 78-80

- **Beynəlxalq və xarici ölkələrin elmi qurumlarında üzvlüyü:**Avropa-Asiya Botanika Bağlarının İdarə Heyətinin üzvü

Əlləddin Abdulla oğlu Əsgərov

- **Soyadı adı, atasının adı** **Əlləddin Abdulla oğlu Əsgərov**
- **Elmi dərəcə** Elmlər doktoru

Əlləddin Abdulla oğlu Əsgərov 1926-cı ildə Gəncədə qulluqçu ailəsində anadan olmuşdur. 1942-ci ildə o, Gəncə şəhərində 1 saylı orta məktəbi əla qiymətlərlə bitirərək Azərbaycan Kənd Təsərrüfatı İnstitutunun (indi Azərbaycan Dövlət Aqrar Universiteti adlanır) baytarlıq təbabəti fakültəsinə daxil olmuşdur. 1947-ci ildə ali təhsilini fərqlənmə diplomu ilə başa vuraraq keçmiş Səfərəliyev rayonunda (indi Samux) baş həkim işləmişdir. 1948-ci ildə AKTA-nın Mikrobiologiya kafedrasının aspirantı olmuşdur. 1951-ci ildə namizədlik, 1966-cı ildə doktorluq dissertasiyalarını müdafiə etmişdir. Həmin ildən professor elmi adı almışdır. 1965-ci ildən yaxın dövrədək kafedra müdiri vəzifəsində işləyib. Rusiya Aqrar Təhsil Akademiyasının həqiqi üzvüdür, 600-dən artıq müxtəlif istiqamətli elmi, ictimai-siyasi məqalə və digər əsərlərin, 60-dan çox kitabın, dərslik, dərs vəsaiti, monoqrafiya, bədii-elmi kitabın, 10 ixtiranın, 12 təsərrüfata tətbiq edilən tövsiyənin müəllifidir. Alimin rəhbərliyi altında 14 nəfər elmlər namizədi və doktoru hazırlanmışdır. O, dünya üzrə insan ekologiyası, kainatın anatomiyası, insanın mənşəyi, təkamül təliminə yeni baxış, həyatın yaranma tarixinə dair, ölməzlik kimi təlimlərin ilk müəllifidir. Əlləddin Əsgərovun təbiətin və ətraf mühitin mühafizəsi və sanitariya-gigiyena kimi dərslikləri 4 dəfə təkrar çap olunmuşdur.

Ə.Əsgərov Azərbaycan dilində "Kənd təsərrüfatı heyvanlarının gigiyenası" dərsliyini tərtib edən ilk alim olmuşdur. Sonralar bu dərslik dəfələrlə müxtəlif düzəlişlərlə təkrar çapdan çıxmışdır (1967, 1972, 1981, 1989, 1992, 2004, 2007). Bu nəşr əsasında ilk dəfə kənd təsərrüfatı heyvanları üçün texniki-layihə və zoogigiyenik normalar hazırlanmış, tövsiyələr kimi Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi tərəfindən təsdiq edilmişdir. Əlləddin müəllim müxətlif istiqamətli (tarix, biologiya, ədəbiyyat, ictimai-siyasi və sosioloji tədqiqat və s.) sahələr üzrə də qələmini sınamışdır. O, gigiyena, ekologiya, bədii, elmi-kütləvi kitabların - "Bilirsinizmi?", "Nələr olmur bu dünyada?", "Təbiətin mühafizəsi", "Ətraf mühitin qorunması", "İnsan və təbiət", "İnsan ekologiyası", "Ekologiya və poeziya", "Təkamül təliminə yeni baxış", "Ovçuluğun əsasları", "Ailə ekologiyası", üç cilddən ibarət "Müasir ekologiya" (2004-2006) və s. dərsliklərin və digər əsərlərin müəllifidir. Onun kitabları Azərbaycanın hər yerində geniş oxucu auditoriyasına malikdir. Ekologiya üzrə tədqiqatları 1972-ci ildən 1988-ci ilə qədər Azərbaycanın ali məktəblərində istifadə edilən ilk və yeganə dərslik olmuşdur. Bu gün də onun dərslikləri ali tədris ocaqlarında geniş istifadə edilir. Elmi əsərləri və ixtiraları, habelə müxtəlif mövzularda olan ictimai-siyasi yazıları mətbuat səhifələrində ilk dəfə səslənən, həm də hamının diqqətini cəlb edən, oxunan məqalələr olmuşdur.

Professor Ə.Əsgərov tərəfindən təbiətin mühafizəsi (1972), dərman bitkilərinin qorunması (1970), keçmiş alüminium zavodunun tullantılarına qarşı mübarizə yox, müharbə (1969), su mənbələri və içməli suların öyrənilməsi (1967-ci ildən), neft tullantılarının dezinfeksiya təsirliyi (Neft-Kimya İnstitutu ilə birgə 1960-1972-ci illər), təbii dağ minerallarının yem əlavəsi kimi istifadəsi (Geologiya İnstitutunun əməkdaşı professor H.Mahmudov ilə birgə) və s. məsələlər öyrənilmiş, ixtiralar edilmiş və Moskvadan müəlliflik şəhadətnamələri alınmışdır. Siqaretə qarşı mübarizə (1988), əməkhaqqı (1993) və s. haqqında məqalələrlə çıxış etmişdir. Hələ ekologiya ifadəsi "dəb" olmayan bir dövrdə onun bu sahədə (1967-1972) qələmə aldığı əsərlər oxucuların diqqətini cəlb etmişdir.

Alimin "Gəncənin tarixi yaddaşından" və "Gəncə salnaməsindən bir yarpaq" (2000-2003), "Müasir ekologiya" (2004-2007) kitabları oxucuların diqqətini cəlb etmişdir. Ə.Əsgərovun "Gəncənin tarixi yaddaşından" kitabı bu diyarın ən görkəmli şəxsiyyətlərinə, alimlərinə və bu yurddan bəhrələnənlərin elmi-yaradıcı irsinin öyrənilməsinə həsr edilmişdir. O, bununla regionların tarixinin yazılması məsələsini qaldırmışdır.

Əlləddin Əsgərov ekologiya üzrə tədris planına ilk dəfə olaraq 1995-ci ildə "İnsan ekologiyası" mövzusunu daxil etmişdir. Bu problemə insanın özü ilə əlaqədar olan ailə, şəxsiyyət, poeziya, dil, din, tərbiyə, turizm və incəsənət kimi məsələlər də daxil edilmişdir. O, ölkənin, millətin, xalqın səadətini sanitariya-gigiyena və ekologiya məsələlərinin həllində görür. Həmin problemlərə çoxlu elmi məqalələr həsr etmişdir. Tədqiqatçı alim son illər şəxsiyyətlərin orta ömür müddətlərini, iqlimin doğum baxımından insanlara təsirini öyrənir, qalaktikalarda gedən proseslərə (toqquşmalar, partlayışlar), iqlim dəyişikliklərinə və təbii fəlakətlərə diqqət

yetirir, elmi yeniliklərə əsaslanaraq bir çox möcüzənin həqiqətə çevrilməsi, Yer kürəsində kəskin dəyişikliklərin baş verməsi, həyatın sönməsi və yeni həyat formalarının yaranması, insan ömrünün uzadılması və s. kimi maraqlı, düşündürücü gələcəyə proqnoz verən mülahizələr üzərində işləyir.

Ələddin müəllimin əsərlərinin cəmi 600 çap vərəqindən çoxdur. Ələddin Əsgərovun elmi fəaliyyəti və tədris etdiyi fənn çoxsahəli olduğu üçün onun hazırladığı 14 elmlər namizədi və elmlər doktoru da müxtəlif sahələr - biologiya, baytarlıq, kənd təsərrüfatı və texniki elmlər üzrə mütəxəssislər olmuşdur. O, Azərbaycanda təbii mühitin korlanmasına qarşı çıxış edən (1969), ekologiya sahəsində ixtisaslı kadrların hazırlanmasının vacibliyini önə çəkən ilk alimlərdən olmuşdur.

Ələddin Əsgərov doqquz il baytarlıq təbabəti fakültəsinin dekanı, yeddi il Həmkarlar İttifaqı Komitəsinin sədri vəzifələrində işləmişdir. Vaxtilə Gəncə Şəhər Təbiəti Mühafizə Cəmiyyətinin üzvü, şəhərin ekologiya cəmiyyətinin sədri olmuşdur. O, 45 ildən artıqdır ki, ADAU-nun Elmi Şurasının üzvüdür. Ələddin müəllim elmi axtarışlarına və ixtiralarına görə hələ keçmiş SSRİ Ali Soveti Rəyasət Heyətinin və digər ali orqanların fəxri fərmanlarına, müxtəlif medallara, diplomlara və müəlliflik şəhadətnamələrinə layiq görülmüşdür.

Akif Paşa oğlu Gərayzadə

- **Anadan olduğu yer:** Azərbaycan Respublikası, Quba ş.
- **Təvəllüdü:**17.10.1938
- **Təhsili:**Azərbaycan Dövlət Universiteti, fizika
- **Elmi dərəcəsi:**Kənd təsərrüfatı elmləri doktoru
- **Elmi rütbəsi:**Professor
- **Doktorluq dissertasiyasının ixtisas şifri və ixtisasın adı:** 03.00.27 - Torpaqşünaslıq
- **Çapdan çıxmış elmi əsərlərin ümumi sayı:** 155; 3 monoqrafiya
- **Xaricdə çıxmış elmi əsərlərin sayı:**100
- **Əsas elmi nailiyyətləri:**Torpaqda istilik, elektrik, optik və su-fiziki xassələri arasındakı asılılıqların riyazi modelləri; dielektrik nüfuzu əsasında torpaq səthinin sahəsi və optik xassələri torpaqların rənginin təyini üsulları; elektrik keçirmə əmsalları əsasında torpaq nəmliyi və duzlaşması dərəcəsənin təyini üsulları; aerokosmik informasiya əsasında torpaqların duzlaşması və nəmliyi göstəricilərinin təyini; bitkilərin enerjidən faydalı istifadəsi əmsalının təyini; torpaqların istilik keçirməsi xassələrinin sxem-xəritələrinin tərtibi; torpaq-bitki-hava sistemində enerjinin paylanması modelinin tərtibi.
- **Kadr hazırlığı:**
  elmlər namizədlərinin sayı: 12
  elmlər doktorlarının sayı: 1

1. **Əsas elmi əsərlərin adları:** Azərbaycanın bəzi biosenozlarının bitki maddəsində akkumulyasiya olunmuş enerjinin kalometrik təyini və günəş enerjisinin istifadə dərəcəsinin hesablanması (rus.d.) "Bioloji məhsuldarlığın ümumi nəzəri problemləri" adlı kitabda, Leninqrad, "Nauka", 1969, 115-118 s. və Soviet Geoqrafi. New York, 1972, 63-67 s.
2. Torpaq sistemlərində istilik və nəmlik keçirmələri. Bakı, "Elm", 1982, s.157 (rus.d.)
3. Torpaq-bitki-atmosfer sistemində enerjinin dəyişmələri, Bakı, "Elm", 1989, s.160, (rus.d.)
4. Torpaqəmələgəlmə və antropogenez: struktur funksional aspektlər, (müştərək müəl.), Novosibirsk, "Nauka", 1991, s.188 (rus.d.)
5. Torpaqların optik xassələri və onların kənd təsərrüfatında istifadəsi. (ing.d) Beynəlxalq Simp. əsərləri. Konya Türkiyə, 2000, 183-186 s.

- **Təltif və fəxri adları:**Əməkdar elm xadimi
- **Beynəlxalq və xarici ölkələrin elmi qurumlarında üzvlüyü:**Beynəlxalq Torpaqşünaslar İttifaqının üzvü B.B.Dokuçayev adına Rusiya Torpaqşünaslar Cəmiyyətinin üzvü

Mahmud Yusif oğlu Xəlilov

- **Anadan olduğu yer:**Azərbaycan Respublikası, Şəki ş.
- **Təvəllüdü:**19.04.1931
- **Təhsili:**Azərbaycan Kənd Təsərrüfatı İnstitutu, meşə təsərrüfatı mühəndisi
- **Elmi dərəcəsi:**Coğrafiya elmləri doktoru
- **Elmi rütbəsi:**Baş elmi işçi
- **Doktorluq dissertasiyasının ixtisas şifri və ixtisasın adı:**11.00.01- Fiziiki coğrafiya , landşaftların geofizikası və geokimyası, 11.00.05 - Biocoğrafiya və torpaq coğrafiyası
- **Çapdan çıxmış elmi əsərlərin ümumi sayı:**155, 5 monoqrafiya, lüğət, 6 məqalə
- **Xaricdə çıxmış elmi əsərlərin sayı:**16
- **Əsas elmi nailiyyətləri:**Kürqırağı meşələrin irimiqyaslı xəritəsi tərtib olunmuş, tuqay meşələrinin bərpası elmi əsaslanmış tədbirlər sistemi hazırlanmışdır. Meşə edifikatorlarının və qiymətli ağac cinslərinin ekoloji arealları, şaquli sərhədləri, müxtəlif dağ sistemlərində meşənin yuxarı sərhəddi müəyyənləşdirilmişdir. Meşə bitkisinin antropogen dinamikasının istiqamətləri müəyyənləşdirilmiş, müxtəlif dağ qurşaqlarında meşənin bərpası və səmərəli istifadəsi üzrə tədbirlər hazırlamışdır. Sıradan çıxmaq təhlükəsi olan qiymətli meşə obyektləri aşkar edilmiş, onların mühafizəsi məqsədilə yeni qoruq və yaşıllıqların təşkili tövsiyyə edilmişdir.

1. **Əsas elmi əsərlərin adları:** Azərbaycanın tuqay meşələri. "Elm", Bakı,1976, 8.5 ç.v., H.Ə.Əliyevlə birgə (rus dilində)
2. Azərbaycanın eroziyaya uğramış dağ yamaclarında qərzəkli meyvə plantasiyalarının salınması. "Elm", Bakı, 1986, 8 ç.v., İ.S.Səfərovla birgə
3. Təbiətin yaşıl libası. "Gənclik", 1988, 10 ç. v.
4. Dendrologiya. Ali məktəblər üçün dərslik. Ekologiya nəşr., Bakı, 2000, 164 ç. v.
5. Ekologiya, təbiəti mühafizə. İzahlı lüğət. 31.2 ç. v. Ekoloji nəşr, 2000, V.Ş.Quliyevlə birgə

Zülfüqar Mustafa oğlu Quliyev

- **Anadan olduğu yer:**Azərbaycan Respublikası, Gədəbəy şəhəri
- **Təvəllüdü:**03.06.1932
- **Təhsili:**Azərbaycan Dövlət Universiteti, bioloq-zooloq
- **Elmi dərəcəsi:**Biologiya elmləri doktoru
- **Elmi rütbəsi:**Baş elmi işçi
- **Doktorluq dissertasiyasının ixtisas şifri və ixtisasın adı:** 03.00.08 - Zoologiya
- **Çapdan çıxmış elmi əsərlərin ümumi sayı:** 195, 5 monoqrafiya, 5 elmi-metodiki vasait, 2 elmi-kütləvi kitabça
- **Xaricdə çıxmış elmi əsərlərin sayı:**25
- **Əsas elmi nailiyyətləri:** Xəzər dənizinin Azərbaycan ərazisində məskunlaşan çəkikimi və xanıkimi balıqların növdaxili dəyişkənliyinin populyasiya səviyyəsində tədqiqini başa çatdırmış, Azərbaycanın dağ çaylarında və göllərində yaşayan forel (qızılxallı) balıqların morfobiloji əlamətlərini ətraflı öyrənmiş, Azərbaycanda göl balıqçılığının, eləcə də forel balıqçılığının inkişaf etdirilməsinin elmi əsaslarını hazırlanmış, Respublikada ilk forel balıqçılıq təsərrüfatlarının yaradılmasına nail olmuş, onların səmərəli fəaliyyət göstərmələri üçün elmi və praktiki köməklik göstərmiş və göstərməkdədir.
- **Kadr hazırlığı:**
  elmlər namizədlərinin sayı: 3

1. **Əsas elmi əsərlərin adları:** Xəzər dənizi Kirov körfəzinin balıqları. "Elm" nəşriyyatı, 1989, 183 s.
2. Yerex-Aspius aspius (növün areal daxilində xarakteristikası). "Elm" nəşriyyatı, 1995, 252 s. (Müəlliflər kollektivi)
3. Naxçıvan Müttəfiq Respublikasının vətəgə balıqları. "Araz" nəşriyyatı, 2000, 51 s. (Həmmüəllif T.Məmmədov)
4. Cənubi və Orta Xəzərin çəkikimi və xanıkimi balıqları. "Araz" nəşriyyatı, 2002, 254 s.
5. Azərbaycanın forel balıqları. "Günəş" nəşriyyatı, 2005, 112 s.
6. Xəzərin Azərbaycan sektorunda nərə cinsli balıqların müasir ehtiyatının qiymətləndirilməsi. Xəzərdə balıqtəsərrüfatı tədqiqatları. Həştərxan, 2004, s.247-258.

- **Təltif və fəxri adları:**Əmək veteranı;

AMEA-nın Fəxri fərmanı

Ramiz Mahmud oğlu Məmmədov

- **Anadan olduğu yer:**Gürcüstan Respublikası, Qardabani rayonu, Qaracalar kəndi
- **Təvəllüdü:**04.02.1950
- **Təhsili:**Azərbaycan Dövlət Universiteti, fizika fakultəsi
- **Elmi dərəcəsi:**Texnika elmləri doktolru
- **Elmi rütbəsi:**Professor
- **Doktorluq dissertasiyasının ixtisas şifri və ixtisasın adı:**11.00.07 - Hidrologiya, su ehtiyatları və hidrokimya
- **Müxbir üzv seçildiyi tarix və ixtisasın adı:**2001, coğrafiya
- **Çapdan çıxmış elmi əsərlərin ümumi sayı:**154 elmi əsər, 3 monoqrafiya, 1 atlas
- **Xaricdə çıxmış elmi əsərlərin sayı:**24
- **Əsas elmi nailiyyətləri:**İlk dəfə Xəzər dənizinin açıq hissəsində geniş miqyasda dəniz turbulentliyinin staistik və spektral xarakteristikalarını öyrənmiş, dənizdə çirkləndiricilərin yayılması və paylanmasının ümumi qanunauyğunluqlarını müəyyən etmişdir. Dəniz səthində küləyin sürət və istiqamətinin və dəniz səthindən istilik axının məlum olduğu hal üçün dənizin yuxarı kvaizibircins temperatur qatının müəyyən edilməsi üçün yarımempirik model işləmişdir. Xəzər dənizində çirkləndiricilərin yayılmasına hidrofiziki parametrlərin dəyişkənliyinin təsirini geniş diapazonda tədqiq etmişdir. Xəzər dənizində müxtəlif hidrometoroloji şəraitdə, dibin morfometriyası və sahil xəttinin konfiqurasiyasını nəzərə alınmaqla, çirkləndiricilərin yayılmasının fiziki-coğrafi modelini işdəmişdir. Xəzər dənizi səviyəsi dəyişməsinin səbəbini tədqiq etmiş, səviyyəyə tə'sir edən amillərin tə'sir dərəcəsini müəyyən etmiş, birinci yaxınlaşmada onun uzunmüddətli proqnozunu vermişdir. Xəzər dənizinin kompleks hidrometeoroloji atlasını hazırlayıb çap etmişdir.
- **Kadr hazırlığı:**
  elmlər namizədlərinin sayı: 5
  elmlər doktorların sayı: 1

1. **Əsas elmi əsərlərin adları:** Yaz qızması dövründə və qasırğalı küləklər təsirində dayaz dənizin termik strukturasının evolyusiyası., 1979, Atmosfer və Dənizin Fizikası SSRİ EA-nın Xəbərləri, C. 15, №9, s. 974-982. (rus dilində).
2. Xəzər dənizi səviyyəsinin empirik proqnozu 1996, Azərbaycan EA-nın Xəbərləri, Yer Elmləri seriyası, № 1-6, s. 99-108.
3. İqlim anomaliyalarının Xəzər dənizinin səviyyəsinə təsiri. 1998, «İqlim və Su» mövzusunda II beynəlxalq simpozium, Helsinki, s.1025-1031 (ingilis dilində).
4. Xəzər dənizinin sahil zonasında temperatur anomaliyasının formalaşmasının modelləşdirilməsi. 2000, Okeanologiya, c. 40, №4, s. 500-508. (rus dilində).
5. Xəzər dənizində fasiləsiz mənbədən axan neftin yayılmasının proqnozlaşdırılması. Spill Science and Technology Bulletin, C.5/6 - 6 s. 323-339 (ingilis dilində).

- **Beynəlxalq və xarici ölkələrin elmi qurumlarında üzvlüyü:** Avropa İttifaqının Qafqaz ölkələri üçün yaratdığı Beynəlxalq Ekoloji Mərkəzin Məşvərət Şurasının Prezidenti.
- **Pedaqoji fəaliyyəti:** Bakı Dövlət Universitetində mühazirə oxuyur

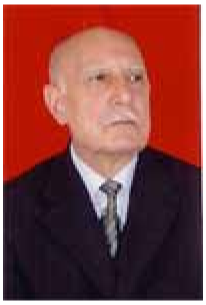

Zəkəriyyə Məhərrəm oğlu Məmmədov

- **Anadan olduğu yer:**Azərbaycan Respublikası, Ordubad ş.
- **Təvəllüdü:**29.06.1937
- **Təhsili:**Bakı Dövlət Universiteti, biologiya
- **Elmi dərəcəsi:**Biologiya elmləri doktoru
- **Elmi rütbəsi:**Baş elmi işçi
- **Doktorluq dissertasiyasının ixtisas şifri və ixtisasın adı:** 03.00.09 - Entomologiya
- **Çapdan çıxmış elmi əsərlərin ümumi sayı:** 59 məqalə, 1 monoqrafiya
- **Xaricdə çıxmış elmi əsərlərin sayı:** 25
- **Əsas elmi nailiyyətləri:** Azərbaycanda meyvə bitkilərinə zərərverən 74 növ pulcuqluqanadlı və onları tələf edən 79 növ parazit aşkar edilmişdir. Bunlardan 16 növ kəpənək və 29 növ parazit Azərbaycan faunası üçün ilk dəfə qeyd olunur. Zərərvericilərdən alma və zolaqlı meyvə güvələrinə qarşı bioloji mübarizədə istifadə etmək üçün 3 növ parazitin (nutobiya armillata, brakon hebetor, perisieroia qallikola) laboratoriya şəraitində cənub ambar odlucası üzərində çoxaldılma yolları, aqeniaspis parazitinin isə arealdaxili köçürmə üsulu işlənib hazırlanmış və tətbiq olunmaq üçün Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinə təqdim edilmişdir. Azərbaycanın Mil-Muğan zonasında pambıq sovkasının sayının tənzimlənməsində entomofaqların və entomooatogen mikroorqanizmlərin rolu öyrənilmiş, respublikada ilk dəfə olaraq faydalı həşəratların say meyarlarından istifadə etməklə, pambıq sovkasına qarşı inteqrasiya mübarizə üsulu təklif edilmişdir. İlk dəfə olaraq Azərbaycanda meşə ağaclarına zərərverən 37 növ ksilofaq və onları məhv edən 35 növ entomofaq aşkar edilmişdir. Onlardan 7 növ ksilofaqın və 4 növ entomofaqın bioloji xüsusiyyətləri və təsərrüfat əhəmiyyəti öyrənilmişdir.

1. **Əsas elmi əsərlərin adları:** Adeniaspis parazitinin arealdaxili köçürülməsi. "Bitki mühafizəsi" jurnalı, N4 1977, Moskva
2. Azərbaycanda pambıq sovkasına qarşı mübarizəsində, entomofaqların say meyarlarından istifadə edilməsi. Bitki mühafizə problemləri üzrə elmi-tədqiqat işləri üzrə Zakafqaziya əlaqələndirmə şurasının materialları, 1984, Yerevan.
3. Azərbaycanda pambıq sovkasına qarşı mübarizədə VİRİN-XS virus preparatının istifadənin nəticələri. "Məqalələr toplusu" kitabında, 1984, Moskva.
4. Azərbaycanda meyvə bitkilərinə zərərverən pulcuqluqqanadlıların parazitləri və onların bioloji mübarizədə istifadə olunma yolları. Bakı "Elm", 2004, 236 səh.
5. Azərbaycanda Böyük Qafqaz zonasında meşə ağaclarına zərərverən ksilofaqlar və onların təbii düşmənləri. AMEA-nın "Xəbərlər jurnalı" N1-6, 1997, Bakı.

- **Təltif və fəxri adları:** AMEA-nın Rəyasət Heyətinin və Azərbaycan Ekologiya və Təbii Sərvətlər nazirliyinin Fəxri fərmanları

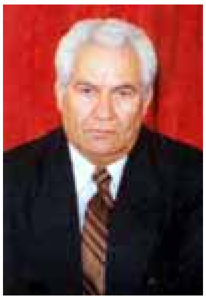

Səlim Hüseynpaşa oğlu Musayev

- **Anadan olduğu yer:**Gürcüstan respublikası Dmanisi rayonu, Yuxarı Oruzman kəndi
- **Təvəllüdü:**29.05.1937
- **Təhsili:**Gəncə Dövlət Pedaqoji Universiteti, biologiya və kənd təsərrüfatı istehsalının əsasları
- **Elmi dərəcəsi:**Biologiya elmləri doktoru
- **Elmi rütbəsi:**Aparıcı elmi işçi
- **Doktorluq dissertasiyasının ixtisas şifri və ixtisasın adı:**03.00.05 - Botanika
- **Müxbir üzv seçildiyi tarix və ixtisasın adı:**2001, botanika
- **Çapdan çıxmış elmi əsərlərin ümumi sayı:** 130
- **Xaricdə çıxmış elmi əsərlərin sayı:**37
- **Əsas elmi nailiyyətləri:**Azərbaycan florasında 450 taxıl növünü təşkil edən 120 cinsin ilk dəfə olaraq yayılması göstərilmişdir. Elm üçün 10 növ təsvir edilmiş, keçmiş ittifaq florası üçün bir taxıl cinsi və 14 növ, Qafqaz florası üçün 7 növ, Azərbaycan florası üçün 8 cins və 150 növ, Talış florası üçün 2 cins və 18 növ, Naxçıvan florası üçün 5 cins və 38 növ ilk dəfə olaraq göstərilmişdir. Azərbaycan florasında 446 növün məhv olma qarşısında qalması açıqlanmışdır. İlk dəfə olaraq 53 şübhəli və çətin təyin edilən növlərin morfoloji-anatomiki tədqiqatı aparılmış və bir sıra konstanr nişanələr müəyyən edilmişdir. Azərbaycan florasının əmələ gəlməsində və formalaşmasında bir sıra elmi yeniliklər irəli sürülmüş; yeni botaniki-coğrafi rayonlaşdırma vermişdir. Floranın əmələ gəlməsində Aralıq dənizi, Qafqaz və Avrosibir geoelementlərinin əsas rol oynaması açıqlanmışdır. Tərəçiçəkkimilər, Cilkimilər, Südləyənkimilər fəsilələri sistematik öyrənilmiş, onlarca bitkilərin yeni yayılma sahələri müəyyən edilmişdir.
- **Kadr hazırlığı:**
  elmlər namizədlərinin sayı: 6

1. **Əsas elmi əsərlərin adları:** Azərbaycan taxıllarının təyinedicisi
2. Azərbaycan taxılları
3. Bəzi Azərbaycan taxıllarının yeni nomenklatur dəyişgənliyi
4. Azərbaycan taxılları (Poacae) haqqında yeni məlumatlar
5. Azərbaycan florasının Südləyənkimilər fəsiləsi

- **Təltif və mükafatlar:** Keçmiş Sov.İKP, SSRİ Nazirlər Soveti və Ümumittifaq Həmkarlar Təşkilatı Mərkəzi Şurası və Ümumittifaq Lenin Komsomolu Gənclər İttifaqı Mərkəzi Şurasının Fəxri Fərmanı;
Azərb. SSR Lenin Komsomolu Mərkəzi Komitəsinin Fəxri Fərmanı.

Nailə Bəhmən qızı Mirzəyeva

- **Anadan olduğu yer:**Azərbaycan Respublikası, Bakı şəhəri
- **Təvəllüdü:**14.01.1939
- **Təhsili:**Azərbaycan Dövlət Universiteti, biologiya və kimya müəllimi
- **Elmi dərəcəsi:**Biologiya elmləri doktoru
- **Elmi rütbəsi:**Baş elmi işçi
- **Doktorluq dissertasiyasının ixtisas şifri və ixtisasın adı:** 03.00.09 - Entomologiya
- **Çapdan çıxmış elmi əsərlərin ümumi sayı:** 57, 2 monoqrafiya, 1 kitabça
- **Xaricdə çıxmış elmi əsərlərin sayı:**7
- **Əsas elmi nailiyyətləri:**İlk dəfə Azərbaycan faunası üçün 384 növ yarpaqyeyən böcək (Coleoptera, Chrysomelidae) aşkar olunmuşdur. Bunlardan 1 növü elm üçün yenidir. 133 növü Azərbaycan, 58 növü Cənubi Qafqaz və 10 növü Qafqaz üçün ilk dəfə göstərilir. 1 cins təftiş olunmuşdur. İlk dəfə kənd təsərrüfatı bitkilərinə zərər verən 155 növ yarpaqyeyən böcək müəyyən edilmişdir, onlardan 14 növü daha ciddi zərəverici olduğu üçün onların bioekoloji xüsusiyyətləri, təbii düşmənləri (entomofaqları) öyrənilmiş və mübarizə tədbirləri Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinə təqdim edilmişdir. İlk dəfə olaraq Azərbaycanda meşə ağaclarına zərərverən 37 növ ksilofaq və onları məhv edən 35 növ entomofaq aşkar edilmişdir. Onlardan 7 növ ksilofaqın və 4 növ entomofaqın bioloji xüsusiyyətləri və təsərrüfat xüsusiyyətləri və təsərrüfat əhəmiyyəti öyrənilmişdir.
- **Kadr hazırlığı:**
  elmlər namizədlərinin sayı: 3

1. **Əsas elmi əsərlərin adları:** Azərbaycanda söyüdkimilərə zərər verən yarpaqyeyən böcəklər. "Вестник зоологии" jurn., Kiyev, 1983.
2. Azərbaycanın yarpaqyeyən böcəkləri (monoqrafiya) Bakı, 1988, 1-286 səh.
3. "Azərbaycanın heyvalar aləmi", II cild, Bakı, 1996 (həmmüəlliflərlə).
4. Şərqi Azərbaycanın yarpaqyeyən böcəklərinin formalaşması və zoocoğrafi təhlili. MEA "Məruzələr" jurn., 2000
5. Azərbaycanın yarpaqyeyən böcəklərinin ekoloji-faunastik kompleksinin öyrənilməsinə dair. Türkiyə, 2001, 41-52 səh.

- **Təltif və fəxri adları:**AMEA-nın Fəxri fərmanı;
Əmək veteranı

Zeynalabdin Rəsul oğlu Mövsümov

- **Anadan olduğu yer:**Azərbaycan Respublikası, Naxçıvan Muxtar Respublikası, Ordubad r-u, Dırnıs kəndi
- **Təvəllüdü:**21.12.1925
- **Təhsili:**Azərbaycan Dövlət Universiteti, biologiya fakultəsi, bitkilərin fiziologiyası
- **Elmi dərəcəsi:**Kənd təsərrüfatı elmləri doktoru
- **Elmi rütbəsi:**Professor
- **Doktorluq dissertasiyasının ixtisas şifri və ixtisasın adı:**06.01.04 - Aqrokimya
- **Çapdan çıxmış elmi əsərlərin ümumi sayı:**203; 5 monoqrafiya
- **Xaricdə çıxmış elmi əsərlərin sayı:**46
- **Müəlliflik şəhadətnamələrinin və patentlərin sayı:** 1
- **Əsas elmi nailiyyətləri:**Azərbaycanın müxtəlif bölgələri şəraitində becərilən bitkilərin elmi cəhətdən əsaslandırılmış gübrə sistemləri, qida rejimləri müəyyən edilmiş və kompleks gübrələmə sistemləri işlənmişdir. Əsas qida maddələrinin (NRK) balansı öyrənilmiş və Azərbaycanda becərilən bitkilər altında azotun mənfi, fosfor və kaliumun müsbət balansda olduğu müəyyənləşdirilmişdir. Gübrələrin illik normasını 25-50% azaldaraq lokal üsulla verilməsi təklif edilmişdir. Bitkiçilikdə azot problemi ilə bağlı bir sıra məsələlər tədqiq edilmiş; azotun formalarının torpaqda çevrilməsi, dinamikası, karbonatlı torpaqlarda azotun amonyak formasında itməsi və bu itkinin azaldılma üsulları təklif edilmişdir. Bitki məhsullarında nitratların toplanma və paylanması öyrənilərək onların rəngli ekspozisiyada Atlası tərtib edilmişdir.
- **Kadr hazırlığı:**
  elmlər namizədlərinin sayı: 22

1. **Əsas elmi əsərlərin adları:** Azərbaycanın bəzi torpaqlarında azotun dinamikası və səmərəliliyi. Bakı, "Elm", 1967; 9 çar.v.
2. Karbonatlı torpaqlara verilən gübrələrdən azotun amonyak şəklində itkiləri. (rus.d) Aqrokimya jur.№5,1969, 0,3, çar.v.
3. Azot Azərbaycan əkinçiliyində. Bakı, "Elm", 1978, 12 çar v.
4. Bitki məhsullarında nitratlar və onların toplanmasının aqroekoloji şəraiti. "Azərb.SSR EA Xəbərləri" jurnalı, biologiya seriyası №3, 1987; 0,3, çar.v
5. Nitratların bitki məhsullarında toplanması. Bakı, "Elm", 3 çar v.6.

- **Təltif və fəxri adları:**2 orden, 13 medal, 10 döş nişanı, 11 Fəxri fərman
- **Beynəlxalq və xarici ölkələrin elmi qurumlarında üzvlüyü:**Beynəlxalq Ekoenergetika Akademiyasının həqiqi üzvü

V.V.Dokuçaev ad.Rusiya Torpaqşünaslar Cəmiyyətinin üzvü

Raxmatulina İrina Kasimovna

- **Anadan olduğu yer:**Rusiya, Sverdlovsk vilayəti, Nijniy Taqil şəhəri
- **Təvəllüdü:**13.02.1933
- **Təhsili:**Azərbaycan Dövlət Universiteti, biologiya fakültəsi, bioloq-zooloq
- **Elmi dərəcəsi:**Biologiya elmləri doktoru
- **Elmi rütbəsi:**Böyük elmi işçi
- **Doktorluq dissertasiyasının ixtisas şifri və ixtisasın adı:** 03.00.08 - Zoologiya
- **Çapdan çıxmış elmi əsərlərin ümumi sayı:** 100
- **Xaricdə çıxmış elmi əsərlərin sayı:**65
- **Əsas elmi nailiyyətləri:** Teriologiya, ekologiya, zoocoğrafiya. Dar ixtisası - Yarasaların fauna, ekologiya, demoqrafiya, morfologiyası. Çoxillik müşahidələrin (40 ilə yaxın) nəticələri "Azərbaycanın yarasaları (Fauna, Ekologiya, Zoocoğrafiya) monoqrafiyasında ümumiləşdirilmişdir. "Azərbaycanın heyvanlar aləmi" seriyasının üçüncü cildinin - Onurğalılar (2000) məsul redaktoru idim. Son illərdə əsas perspektiv müşahidələr məməlilərin antropogen təsirlər şəraitində qenofondunun, populyasiya dinamikasının və bio-ekologi xüsusiyyətlərinin öyrənilməsinə həsr edilmişdir.
- **Kadr hazırlığı:**
  elmlər namizədlərinin sayı: 1

1. **Əsas elmi əsərlərin adları:**Azərbaycanda yarasaların yayılması, sayı və qorunma tədbirləri.
2. Azıx mağarası yarasalarının ekologiyası üzrə materiallar.
3. Azərbaycanda Aralıqdənizi şəppərəsinin (Vespertilio kuhli Kuhl, 1819) ekologiyası.
4. Azərbaycanda bəzi yarasa növlərinin morfometrik xarakteristikası.
5. Şərqi Zaqafqaziyada yarasaların çoxalma və postnatal inkişafının müqayisəli xarakteristikası.

- **Beynəlxalq və xarici ölkələrin elmi qurumlarında üzvlüyü:** 20 dəfədən çox Beynəlxalq və Avropa konfranslarında Azərbaycanı təmsil edirdim. Yarasaların qorunması beynəlxalq cəmiyyətinin (ABŞ) elmi şurasının, yarasaların öyrənilməsi və qorunması Avropa xüsusi qrupunun üzvü.
- **Təltif və fəxri adları:** AMEA-nın Fəxri fərmanı; Əmək veteranı

Leyla Məcid qızı Rzayeva

- **Anadan olduğu yer:**Azərbaycan Respublikası, Ağdam ş.
- **Təvəllüdü:**12.10.1927
- **Təhsili:**Azərbaycan Dövlət Universiteti, bioloq-zooloq
- **Elmi dərəcəsi:**Biologiya elmləri doktoru
- **Elmi rütbəsi:**Baş elmi işçi
- **Doktorluq dissertasiyasının ixtisas şifri və ixtisasın adı:**03.00.09 - Entomologiya
- **Çapdan çıxmış elmi əsərlərin ümumi sayı:**85, 1 monoqrafiya
- **Xaricdə çıxmış elmi əsərlərin sayı:**20
- **Əsas elmi nailiyyətləri:**Bir çox kənd təsərrüfatı zərəvericilərinin entomofaq - xalsid cücü kompleksi müəyyənləşdirilmiş və bu zərərvericilərin say dinamikasının tənzimində rolu öyrənilmişdir. Alınmış nəticələr gələcəkdə qorxulu bitki zərərvericilərinə qarşı bioloji mübarizə üsulunun geniş tətbiqinə imkan verir.
- **Kadr hazırlığı:**
  elmlər namizədlərinin sayı: 2

1. **Əsas elmi əsərlərin adları:** Перспективы. биол. борьбы с вредными кокситами на территории Азербайджанской ССР.
2. Особенности Ландшафтного распределения хальцид и степень их сходств в Восточном Закавказье.
3. Зоогеографический анализ фауны Хальцид Восточного Закавказья и некоторые аспекты истории ее формирования.
4. Результаты и задачи интродукции хальцид в Азербайджане.
5. Состояние и перспективы интродукции энтомофагов для борьбы с вредителями плодовых культур и винограда в Азербайджанской Республике.
6. Хальциды (Hymenoptera Chalcidoidea) Восточного Закавказья и их хозяйственное значение. (Монография)

İsmayıl Ələkbər oğlu Sadıqov

- **Anadan olduğu yer:**Azərbaycan Respublikası, Gədəbəy rayonu, Soyuqbulaq kəndi
- **Təvəllüdü:**15.01.1928
- **Təhsili:**Moskva Baytarlıq Akademiyası, baytar həkimi
- **Elmi dərəcəsi:**Biologiya elmləri doktoru
- **Elmi rütbəsi:**Professor
- **Doktorluq dissertasiyasının ixtisas şifri və ixtisasın adı:** 03.00.08 - Zoologiya
- **Çapdan çıxmış elmi əsərlərin ümumi sayı:** 193
- **Xaricdə çıxmış elmi əsərlərin ümumi sayı:** 56
- **Müəlliflik şəhadətnamələrinin və patentlərin sayı:** 3
- **Əsas elmi nailiyyətləri:**İlk dəfə olaraq Azərbaycanın ev və vəhşi xəzdərili heyvanların, yarasaların, cücüyeyən və digər xırda məməlilərin müxtəlif zonalarda onların helmintfaunası və bioekoloji xüsusiyyətləri tədqiq edilmişdir. Onlarda 173 növ helmint aşkar edilmişdir. 10 növü elm üçün yenidir və dünya ədəbiyyatlarında öz əksini tapmışdır. 104 növü Azərbaycan faunası üçün yeni qeyd edilmişdir. Azərbaycan heyvanlarında parazitlik edən 71 növün insan və ev heyvanları üçün təbii ocaqlığı aşkar edilmişdir. Ev heyvanlarının başlıca helmintozlarının zonalar üzrə yayılması və onlara qarşı mübarizə tədbirləri hazırlanmışdır. İlk dəfə olaraq geohelmintlərin sürfələrinin süni yolla alınması, işlənməsi və nematodlara öldürücü və fiksə edici maddə tapılmışdır. Azərbaycanda heyvan, quş və balıqların başlıca parazitar xəstəliklərin profilaktikası, işlənməsi və tətbiqinə görə bir qrup alimlərə, o cümlədən Azərbaycan Dövlət Mükafatına layiq görülmüşdür.
- **Kadr hazırlığı:**
  elmlər namizədlərinin sayı: 8
  elmlər doktorlarının sayı: 1

1. **Əsas elmi əsərlərin adları:** Azərbaycanda xəzdərili heyvanların helmint faunası (az.). Bakı şəhəri, Az.EA nəşriyyatı, 1962, 173 səh.
2. Azərbaycanda sənaye heyvanlarının helmintləri (rus dilində). Bakı şəh., "Elm" nəşr., 1981, 167 səh.
3. Zaqafqaziyanın xırda məməlilərin parazit helmintləri. Tiflis şəhəri, 1989, "Metsnizeba" nəşriyyyatı. Kuraşvili B.E., Matsabaridze G.V., Rodonaya T.E.
4. Şirvan dövlət qoruğunda ceyranda (Casella subqutturosa) nəhəng fassiolanın (F.giganti'ca Cobbold, 1989) tapılması. AEA "Xəbərlər" biol.ser. 1-2, 1991, səh. 3-6 (az. dilində).
5. İnsan və ev heyvanlarının başlıca helmintozlarının təbii ocağına dair. AEA "Xəbərlər", 1999, №1, səh. 38-42

- **Təltif və mükafatlar:**1941-1945-ci illərdə Böyük Vətən Müharibəsi rəşadəti əməyinə görə - 1947;

Azərbaycan SSR "Bilik" cəmiyyətinin Fəxri Fərmanı - 1968;
"V.İ.Leninin 100 illiyinə" həsr olunmuş yubiley medalı - 1970;
Az.EA-nın RH "1973-cü il sosializm yarısında qələbə" nişanı - 1973;
Ümumittifaq "Bilik" cəmiyyətinin Fəxri Fərmanları - 1976, 1979, 1981, 1982;
"1977-ci il sosializm yarışında qələbə" nişanı - 1977;
Azərbaycan kənd təsərrüfatı elmi-texniki cəmiyyətinin Fəxri Fərmanı - 1980;
"1941-1945-ci illər Böyük Vətən müharibəsinin 40 illiyi" medalı - 1985;
"Əmək veteranı" medalı - 1989
Azərbaycan Respublikası Dövlət mükafatı laureatı - 1991;
AMEA-nın Fəxri Fərmanı - 1998;
AMEA-nın və AMEA-nın Azad həmkarlar təşkilatının Fəxri Fərmanı - 2003

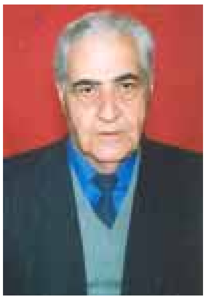

Paşa Bayram oğlu Zamanov

- **Anadan olduğu yer:**Azərbaycan Respublikası, Naxçıvan Muxtar Respublikası, Sədərək r-u, Sədərək k.
- **Təvəllüdü:**13.03.1927
- **Təhsili:**T.A.Timiryazev adına Kənd Təsərrüfatı Akademiyası, aqronom
- **Elmi dərəcəsi:**Kənd təsərrüfatı elmləri doktoru
- **Elmi rütbəsi:**Professor
- **Doktorluq dissertasiyasının ixtisas şifri və ixtisasın adı:** 06.01.04 - Aqrokimya
- **Çapdan çıxmış elmi əsərlərin ümumi sayı:**220; 1 monoqrafiya, 18 kitabça
- **Xaricdə çıxmış elmi əsərlərin sayı:**65
- **Müəlliflik şəhadətnamələrinin və patentlərin sayı:** 14
- **Əsas elmi nailiyyətləri:**Tütün bitkisinin gübrələnmə sistemi və qidalanmasının tənzimlənməsi, ona yararlı torpaq sahələrinin seçilməsi, yarpaq və torpaq diaqnostikası əsasında gübrə normalarının riyazi təhlili.

Darıdağ Termal müalicə suyunun tütünçülükdə boy stimülyatorları və nikotin intoksikatoru olması müəyyən edilib, tətbiq olunmuşdur. Torpaqların münbitliyini artırmaq üçün yerli tullantı və resurslardan biokonversiya üsulu ilə üzvü gübrələrin emalı texnologiyası və bitkiçilikdə istifadəsinin aqrokimyəvi əsasları işlənib hazırlanmışdır.

Respublikada böyük ehtiyatı olan yanar şist, bitumlu suxur, qranit-boksit şlamından alınmış üzvi və mineral gübrə "Xəzərin", yağış qurdları vasitəsilə alınmış biohümusun kənd təsərrüfatı bitkiləri altında istifadəsi öyrənilmiş və səmərəliliyini müəyyən edilmişdir.

- **Kadr hazırlığı:**
  elmlər namizədlərinin sayı: 12
  elmlər doktorlarının sayı:4

1. **Əsas elmi əsərlərin adları:** Azərbaycan SSR-də tütün bitkisinin gübrələnməsi. Monoqrafiya, Bakı, 1966, 128 səh.
2. Tütün bitkisinin gübrələnmə sistemi və qidalanmasının tənzimlənməsi. D/d, Moldova, Kişinyov, 1991, 444 səh.
3. Darıdağ Termal müalicə suyunun tütünçülükdə boy stimulyatorları və nikotinin intoksikatoru. Təlimat, Bakı, 1978, 8 səh.
4. Torpaqların münbitliyini artırmaq, onların ekologiyasını yaxşılaşdırmaq üçün tullantılardan üzvi gübrə hazırlanması texnologiyası və istifadəsinin aqrokimyəvi əsasları. Bakı, 1991, 36 səh.
5. Torpaq və yarpaq diaqnostikasından istifadə edərək tütün bitkisinin gübrə dozalarına tələbatının hesablanması üsulları. Torpaqşünaslıq və aqrokimya tədqiqatları əsərləri toplusu. XV cild, Bakı, 2000, 11, 224-243 səh.

- **Təltif və fəxri adları:**"Rəşadətli əməyə görə" yubiley medalı - 1970;

"Əmək veteranı" medalı;
AMEA RH-ın Fəxri fərmanları

Şövqi Göyçaylı Yusifziya oğlu

Elmi dərəcəsi: Coğrafiya elmləri doktoru, professor
İş telefonu: +(994) 12 439 09 69
e-mail: Sovqi-35@ mail.ru

QISA BIOQRAFIK MƏLUMAT

1935-ci il mayın 20-də Şəkidə anadan olub. 1943-1953-cü illərdə Göyçay şəhərində orta məktəbdə oxuyub. 1953-1958- ci illərdə BDU-nun Geoloji-Coğrafiya fakültəsində təh¬sil alıb. 1962-ci ildən BDU-da çalışır. 1962-1980-cı ilə kimi İqtisadi-coğrafiya kafedrasında metodist, müəllim, dosent vəzifələrində işləmiş, 1981-ci ildən hazırkı vaxta qədər Ətraf mühiti mühafizə və təbii ehtiyatlardan səmərəli istifadə kafedrasının müdiri təyin edilmişdir. Ailəlidir, iki övladı, 3 nəvəsi var.

TƏHSİLİ VE ELMİ DƏRƏCƏ VƏ EMLİ ADLARI

- 1958, BDU
- 1965, «Azərbaycan kənd əhalisinin məskunlaşmasının coğrafiyası»
- 1987, «Əhalinin məskunlaşmasının yenidən qurulması»

ƏMƏK FƏALİYYƏTİ

- 1958-1961, AR Hidrometeorologiya idarəsində baş mühəndis
- 1961-1964 illərdə aspiranturada təhsilini davam etdirmişdir.
- 1964-1965, BDU, Elmi-tədqiqat sektorunda elmi işçi,1965-1980 illərdə İqtisadi-sosial coğrafiyası kafedrasında baş müəllim, dosent.
- 1981, Ətraf mühiti mühafizə və təbii ehtiyatlardan səmərəli istifadə kafedrasının müdiri
- 1988, c.e.d., 1989, professor.
- Apardığı dərslər: Əhali coğrafiyası, Coğrafi ekologiyanın əsasları, Ətraf mühiti mühafizənin idarə olunması, Coğrafi ekologiyanın tarixi və metodologiyası və b.
- 8 elmlər namizədinin rəhbəri və 3 elmlər doktorunun məsləhətçisi olmuşdur
- 160-dan çox elmi məqalə, 3 monoqrafiya
- 10 kitabın, 4 xəritənin müəllifidir
- Əməkdar müəllim fəxri adına layiq görülmüşdür

TƏDQİQAT SAHƏSİ

Coğrafiyanın problemləri, Ekologiya və ətraf mühiti mühafizə, Təbii ehtiyatlardan səmərəli istifadə və s.

BEYNƏLXALQ SEMİNAR, SIMPOZIUM VƏ KONFRANSLARDA İŞTİRAKI

- 1966 il, Moskva, Şəhərlərin məskunlaşma problem
- 1993, İran İslam Respublikası Şəhərlərin problemləri elmi-simpoziumu
- 1996, İstanbul «Abitat-II» Əhalinin ətraf mühiti Beynəlxalq simpozium
- 2001, Gürcüstan Respublikası Qafqazın ekologiyasına dair beynəlxalq konqres
- 2007, Baku-Innsbruck, Natural cataclysms and global problems of the modern civilization
- 2008, Studies of the Caspianside zones of Azerbaiyan and problems of rational utilization of natural resources

SEÇİLMİŞ ƏSƏRLƏRİ

1. 2008,Ətraf mühitin mühafizəsi
2. 2008, Роль и значение систем образования балансированном развитии
3. 2008, Qarabağ zonasında erməni işğalçılarının yanğınlar aparmaları ilə əlaqədar ekoloji ziyanlar və ətraf mühitin mühafizəsi məsələləri
4. 2008, Tarazlı inkişafın coğrafi tədqiqatlarda yeri

5. 2007, Akad.H.Əliyevin Təbiətşünaslıqdakı ideyaları müasir dövrümüzdə daha da qiymətlidir
6. 2007, Coğrafi ekologiyanın elmlər sistemində yeri və problemləri
7. 2007, Azərbaycan Respublikasının iqtisadi-sosial coğrafiyası.
8. 2007, Tarazlı inkişafda ekoloji təhsilin yeri
9. 2007, Ekologiya elminin tədqiqinə və ətraf mühitin mühafizəsinə həsr edilmiş ömür
10. 2006, İnfeksion xəstəliklər və Azərbaycanın içməli su problemləri
11. 2006, Ekocoğrafi sistemlər və onların mühafizəsi
12. 2006, Təbiətdən istifadənin iqtisadi və ekoloji əsasları
13. 2005, Coğrafi ekologiyanın nailiyyətləri və problemləri
14. 2005, Xəzərdə monitorinq aparılması aktual problemlərdəndir
15. 2004, Regionların tətqiq edilməsinin metodoloji problemləri

KİTABLAR

- 1979, Əhali coğrafiyası
- 1987, Сельское расселение и его преобразование
- 1993, Демография сельского населения Азербайджанской ССР
- 1993-2000, Azərbaycan Respublikasının İqtisadi-sosial coğrafiyası (orta məktəb üçün dərslik)
- 1996-Ətraf mühiti mühafizə və təbii ehtiyatlardan səmərəli istifadə
- 2005, Coğrafiya və coğrafi ekologiyanın problemləri
- 2006, Təbiətdən istifadənin iqtisadi və ekoloji əsasları
- 2008, Ətraf mühiti mühafizə

DÖVLƏT VƏ BEYNƏLXALQ PROQRAM VƏ QRANTLAR

- 1967-Физико-экономико-географическая оценка Филизчайского геохимического угла с целью создания цветного металлургического комплекса Сев.Западного района Азербайджана. (Работа выполнена авторским коллективом под руководством проф.А.М.Гаджизаде-Азярбайъан Республикасы Дювлят План Комиссийасынын тапшырыьы иля)
- 1985-Комплексная программа охраны природы и рационального использования природных ресурсов Азербайджанской ССР на период 1986-1990 и 2000 гг.(Программа выполнена коллективным автором. Спец.выпуск НИИ ГОС Плана Азербайджанской ССР.)
- 1987-Комплексная схема охраны природы Азербайджанской ССР на период до 2010 г.
- 2002, Şahdağ Milli parkının yaradılması ilə əlaqədar qiymətləndirmə aparılması,
- 2002, Şahdağ Milli parkının yaradılması və yoxsulluğun aradan qaldırılması
- 2003- Azərbaycanın sahil zonalarına dair prioritet mövzuların müəyyən edilməsi.ARETS Nazirliyi və Beynəllxalq bankın sifarişi və rəhbərliyi ilə
- 2008- ATƏT-Davamlı inkişaf cəmiyyəti tərəfindən keçirilmiş layihələr «Yaşıl paket», Yay məktəbi», «Azərbaycanın biomüxtəlifliyinə həsr olunmuş Piknik» və «Yaşıl Həftə».
- 2008-«Abşeron yay məktəbi» Sosial Ekoloji Layihəsi-Müasir ekoloji tədqiqatların tətbiqinə və Azərbaycanın bioloji müxtəlifliyinə həsr edilmişdir.

Xəlilov Telman Abdul Həmid oğlu

Elmi dərəcəsi: Coğrafiya elmləri doktoru, professor
İş telefonu: +(994) 12 439 09 69

QISA BIOQRAFIK MƏLUMAT

1938-ci il oktyabrın 26-da Bakıda anadan olub. 1945-1955-ci illərdə orta məktəbdə oxuyub. 1957-1962-ci illərdə Bakı Dövlət Universitetinin Coğrafiya-biologiya fakültəsində təhsil alıb. 1962-1964, hərbi xidmətdə olmuşdur. 1991-ci ildən BDU-da çalışır. 1991-ci ildən Ətraf mühiti mühafizə və təbii ehtiyatlardan səmərəli istifadə kafedrasında müəllim, dosent və professor vəzifəsində çalışır. Ailəlidir, 2 övladı var.

TƏHSİLİ VE ELMİ DƏRƏCƏ VƏ EMLİ ADLARI

- 1962, BDU
- 1973,Zəyəmçay hövzəsində dağ-bozqır və kserofil meşə torpaqlarında bioloji dövran və kimyəvi elementlərin miqrasiyası
- 2006, Arid zonaların suvarılan torpaqlarının genetik xüsusiyyətləri, müasir torpaq-ekoloji səciyyəsi və torpaq-meliorativ rayonlaşdırılması

ƏMƏK FƏALİYYƏTİ

- 1955, «Leninneft» trestinin 12-ci mədənində, 1964-1974, AMEA-ın Torpaqşünaslıq və aqrokimya institutunda kiçik elmi işçi, 1978, kontraktla Suriya Ərəb Respublikasında ekspert-torpaqşünas-meliorator, 1994, Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, Baş elm və təhsil idarəsində «Baş mütəxəssis», 1995-1997, Milli Zadəganlar
- Universitetində, 1996-1999, Lənkəran Dövlət Universitetində dosent.
- 1991, Ətraf mühiti mühafizə və təbii ehtiyatlardan səmərəli istifadə
- Ekologiya və ətraf mühiti mühafizə, Torpaq coğrafiyası, Qlobal ekoloji problemlər, Azərbaycanın torpaq və bitki örtüyünün transformasiyası.
- 65-dən çox məqalə, 1 monoqrafiya
- 1 dərslik,
- 3 dərs vəsaiti
- V.İ.Leninin 100 illiyinə həsr olunmuş medal, fəxri fərmaqlar və mükafatlar

TƏDQİQAT SAHƏSİ

Coğrafi ekologiya və torpaqşünaslıq

BEYNƏLXALQ SEMİNAR, SIMPOZIUM VƏ KONFRANSLARDA İŞTİRAKI

- 1989, Sovet Torpaqşünaslarının Novosibirsk şəhəri VIII qurultayı
- 1996, İran İslam Respublikası, Müştərək Elmi-praktiki konfrans
- 2000, Tbilisi şəhəri, I Ekologiya konqresi
- 2005, Bakı, Fövqəladə hallar üzrə beynəlxalq konqres
- 2007, Bakı, Təbii kataklizmlər adlı Beynəlxalq konfrans
- 2007, Bakı, Fövqəladə hallar üzrə beynəlxalq konqres
- 2007, Baku-Innsbruck, Natural cataclysms and global problems of the modern civilization
- 2007, Baku, Aridization and desertification as the factor decreasina fertility of soils
- 2007, Баку, IV International Simpozium.Цунами и их влияние на жизнь людей

SEÇİLMİŞ ƏSƏRLƏRİ

1. 2008,Kiçik Qafqazın şimal-şərq yamacında dağ-meşə torpaqlarının bəzi ekoloji məsələləri
2. 2008, Гармония человека с природой

3. 2008, Naxçıvan MR Şərur və Sədərək rayonu torpaqlarının ekoloji meliorativ vəziyyətinin qiymətləndirilməsi
4. 2007, Qarabağ düzünün meliorasiya olunan sodalı torpaqlarının kənd təsərrüfatı bitkiləri altında mənimsənilməsinin təsiri
5. 2007, Sunamilər və onların törətdikləri fəlakətlərin nəticələrinin azaldılması
6. 2007, Aridləşmə və səhralaşma torpaqların münbitliyini azaldır
7. 2007, Unudulmaz alim (akad.H.Əliyevin 100 illiynə həsr olunmuş konfrans)
8. 2006, Azərbaycanda turizmin inkişafının ekoloji-iqtisadi aspektləri
9. 2006, Azərbaycanın ekocoğrafi problemləri
10. 2005, Şirvan düzündə meliorasiya olunmuş torpaqların kənd təsərrüfatı bitkiləri altında ilkin mənimsənilməsinin məhsuldarlığına təsiri
11. 2005, Kür-Araz ovalığının Şirvan düzündə və Suriya Ərəb Respublikasının şimal vilayətində torpaqların təbii meliorativ rayonlaşdırılması
12. 2005, Kür-Araz ovalığının hidrotexniki qüsurları və ekoloji gərginlikləri
13. 2004, Səhraların ekologiyası və ekoloji ekspertiza məqsədilə informasiya sistemlərinin yaradılması
14. 2004, Kür-Araz ovalığının və Suriya Respublikasının meliorasiya olunan torpaqlarının ekoloji şəraiti və müqayisəli səciyyəsi
15. 2004, Azərbaycan və Suriya Ərəb respublikasının arid zonalarında meliorasiya olunan torpaqlardan səmərəli istifadə edilməsinin müqayisəli səciyyəsi
16. 2004, Kür-Araz ovalığında torpaq meliorativ tədqiqatların tarixi icmalı və torpaqların əsas genetik xüsusiyyətlərinin öyrənilməsi

KİTABLAR

2003-Suriya ərəb respublikasının təbii şəraiti və torpaq-ekoloji səciyyəsi

Ağazeynal Əli oğlu Qurbanzadə

Anadan olduğu yer: Azərbaycan Respublikası, Astara r-u.
- **Təvəllüdü:**1938
- **Təhsili:** Bakı Dövlət Universitetinin Geologiya-coğrafiya fakültəsi, coğrafiya ixtisası.
- **Elmi dərəcəsi:** Cografiya elmləri doktoru
- **Elmi rütbəsi:**Professor

Elmi əsərləri: coğrafiya və ekologiya elmlərinin nəzəri problemlərinə həsr edilmişdir.

Əsas elmi nailiyyətləri: 1968-1970-ci illərdə aspiranturada təhsilini davam etdirir. 1973-cü ildə "Arazboyu rayonunun kənd təsərrüfatı istehsalının ərazi təşkilinin coğrafi tədqiqi" mövzusunda namizədlik dissertasiya işini müdafiə edərək elmlər namizədi alimlik dərəcəsinə layiq görülür. Artıq bu dövrdən başlayaraq ardıcıl elmi yaradıcılığını inkişaf etdirməyə başlayan Ağazeynal müəllim doktorluq dissertasiyası üzərində işləməyə səy göstərir. 2006-cı ildə həmin sahə üzrə doktorluq dissertasiya işini müdafiə edərək coğrafiya elmləri doktoru alimlik dərəcəsini alır. Elmi yaradıcılığını davam etdirməklə bərabər ali məktəbdə ixtisaslı kadrların hazırlanmasında səylə çalışır. Ağazeynal müəllim 100-dən artıq elmi məqalənin və dərsliklərin müəllifidir. Onun məqalələri ölkədən kənarda Moskvada, Kiyevdə, Odessada və s. dərc olunan jurnallarda çap olunmuşdur. Hal-hazırda Ağazeynal müəllim Azərbaycan Kooperasiya Universitetində "Ekologiya və coğrafiya" kafedrasının professorudur.

Nadir Mikayılov

Elmi dərəcəsi: Coğrafiya elmləri doktoru, professor
İş telefonu: +(994) 12 439 09 69

QISA BIOQRAFIK MƏLUMAT

1939-cu il iyunun 14-də Ağdam şəhərində anadan olub. 1947-1958-ci illərdə Ağdam şəhərində orta məktəbdə və A.M.Qorki adına Ağdam kənd təsərrüfatı texnikumunda oxuyub. 1961-1966-cı illərdə Perm Dövlət Universitetinin Coğrafiya fakültəsində təhsil alıb. 1975-ci ildən BDU-da çalışır. 1975-1982-cı ilə kimi Fiziki coğrafiya kafedrasında müəllim, 1982-ci ildən Ətraf mühiti mühafizə və təbii ehtiyatlardan səmərəli istifadə kafedrasında baş müəllim, dosent və professor vəzifələrində çalışır. Ailəlidir, 3 övladı var

TƏHSİLİ VE ELMİ DƏRƏCƏ VƏ EMLİ ADLARI

- 1966, PDU
- 1972, «Qarabağ düzü ağır-gilli şoranların meliorativ yaxşılaşdırılması»
- 2003, «Kür-Araz ovalığında yayılmış torpaqların şorlaşmasının və onların meliorasiyasının geoekoloji əsasları»

ƏMƏK FƏALİYYƏTİ

- 1968-1971 illərdə aspiranturaya daxil olmuş, namizədlik dissertasiyası müdafiə etmiş, 1966-1968 illərdə Az.SSr EA Coğrafiya institutunun Geomorfologiya şöbəsində kiçik
- elmi işçi, Azərbaycan SSR Torpaqşünaslıq və Aqrokimya institutunda mühəndis-meliorator,1979- baş elmi işçi, 1988-dosent, 2005-professor, Coğrafiya fakültəsi, BDU
- 1981 dosent, Ətraf mühiti mühafizə və təbii ehtiyatlardan səmərəli istifadə kafedrası, BDU.
- 1972, c.e.n., 2003, c.e.d.,Coğrafiya fakültəsi, BDU
- Apardığı dərslər: Torpaq coğrafiyası torpaqşünaslığın əsasları ilə, Ekologiyanın əsasları və ətraf mühiti mühafizə, Azərbaycan torpaqlarının ekologiyası və kadastrı.
- 5 elmlər namizədi
- 150-dən çox elmi məqalə, 1 monoqrafiya
- 4 kitabın müəllifidir
- 1978-1979, Azərbaycan SSR «Bilik» cəmiyyətinin təşəkkürü və pul mükafatı

TƏDQİQAT SAHƏSİ

Coğrafi ekologiya, torpaqşünaslıq

BEYNƏLXALQ SEMİNAR, SIMPOZIUM VƏ KONFRANSLARDA İŞTİRAKI

- 1974, Moskva Torpaqşünasların X beynəlxalq konqresi
- 1976, Aşqabad, Beynəlxalq elmi konfrans
- 1977, Minsk, Beynəlxalq konfrans

SEÇİLMİŞ ƏSƏRLƏRİ

1. 2008, Qarabağ zonasında erməni işğalçılarının yanğınlar aparmaları ilə əlaqədar ekoloji ziyanlar və ətraf mühitin mühafizəsi məsələləri
2. 2008, Lənkəran təbii vilayətinin müasir ekoloji problemləri və onları yaradan səbəblər
3. 2008, Torpaq coğrafiyası torpaqşünaslığın əsasları ilə (metodiki göstəriş)
4. 2008, Ekologiyanın əsasları və ətraf mühiti mühafizə
5. 2007,Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft boru kəmərinin tikintisi dövrü ətraf mühitin çirklənməsinin qarşısının alınmasının ekoloji əsasları
6. 2007, Meliorasiya olunmuş torpaqların geoloji diaqnostikası və münbitliyinin artırılması
7. 2007, Erməni işğalçıları tərəfindən Qarabağ torpaqlarının yandırılmasının ekoloji nəticələri

8. 2007, Torpaq örtüyü haqqında məlumat (tələbələrin çöl-tədris təcrübələrinin təşkilinə dair metodiki vəsait)
9. 2006,Təbiətin bərpasında meliorativ tədbirlərin rolu
10. 2006,Повышения эффективности промывки солончаков с применением химической мелиорации Азербайджана
11. 2005, Tikinti sənayesindən istifadə edilməsinin iqtisadi hüquqi və ekoloji məsələləri
12. 2005, Müasir islahatlar dövründə torpaqların səmərəli istifadə edilməsinin sosial-iqtisadi ekoloji problemləri
13. 2004, Пути повышения эффективности использования водных ресурсов при -промывки глинистых солончатов
14. 2004, Экономическая и экологическая эффективность промытых почв Кур-Аразской низменности
15. 2004, Оценка и планирования окружающей среды в Азербайджане

KİTABLAR

- 1996, Ətraf mühiti mühafizə və təbii ehtiyatlardan səmərəli istifadə
- 2000, Природно географические особенности и экологические условия засоления почв Кура-Араксинской низменности проблемы мелиорации и охрана их плодородия
- 2002, Ekologiya hüququ
- 2008,Torpaq coğrafiyası torpaqşünaslığın əsasları ilə

Qara Teyfur oğlu Mustafayev

Biologiya elmləri doktoru, professor,
"Onurğalılar zoologiyası və bioekologiya" kafedrasının müdiri
Telefonlar: +(994) 012 439-02-94 (iş), (050) 353-82-88

QISA BIOQRAFIK MƏLUMAT

25 dekabr 1931-ci ildə Kürdəmir rayonunda kolxozçu ailəsində anadan olub.
1954-cü ildə ADU-nun biologiya fakültəsini bioloq-zooloq ixtisası üzrə fərqlənmə diplomu ilə bitirib.
1954-1957-ci illərdə aspiranturada oxuyub.
1958-ci ildə elmlər namizədi (1958) və elmlər doktoru (1985) alimlik dərəcələrini və sonra professor elmi adını alıb.
1958-1960-cı illərdə AMEA-nın Zoologiya İnstitutunda elmi işçi,
1960-cı ildən indiyə qədər Bakı Dövlət Universitetinin Biologiya fakültəsində çalışır. Bu müddətdə o baş müəllim, dosent, dekan müavini, dekan, professor vəzifələrində çalışıb,
1992-ci ildən "Onurğalılar zoologiyası və bioekologiya" kafedrasının müdiridir. Elmdə və təhsildəki xidmətlərinə görə o 30-dan çox tərifnamə, medal, fəxri fərman, diplom və digər mükafat və qiymətli hədiyyələrlə təltif olunmuş, Beynəlxalq Pedaqoji Elmlər Akademiyasının akademiki seçilmiş və «Şöhrət Ordeni»nə layiq görülmüşdür. Ailəlidir, 3 övladı, 7 nəvəsi var.

TƏHSİLİ, ELMİ DƏRƏCƏ VƏ EMLİ ADLARI

1954-cü il, ADU-nun biologiya fakültəsi
1958-ci il, biologiya elmləri namizədi, «Azərbaycanda Corvidae fəsiləsinə aid quşların ekologiyası»,
1985-ci il, biologiya elmləri doktoru, «Azərbaycan quru sahə ekosistemlərinin quşları»

ƏMƏK FƏALİYYƏTİ

1958-1960, AMEA-nın Zoologiya İnstitutu, elmi işçi;
1960-cı ildən 1992-ci ilə qədər Bakı Dövlət Universiteti, baş müəllim, dosent, dekan müavini, dekan, professor.
"Onurğalılar zoologiyası və bioekologiya" kafedrasının müdiri,
1992-ci ildən indiyə kimi
Apardığı dərslər: Ekologiya, Azərbaycan faunası, Onurğalı heyvanların ekologiyası, Onurğalılar zoologiyası, Ornitologiya və s.
Çoxlu sayda elmi və tədris-metodiki işin müəllifidir, o cümlədən:
600-dən çox məqalə 65 kitab, onlardan 15 monoqrafiya, 14 dərslik, 28 dərs vəsaiti, 5 telefilm və s.
9 elmlər namizədi və 2 elmlər doktoru yetişdirib.
18 yeni elmi konsepsiya irəli sürmüş, «biotik əlaqələr» adlı təbii qanun kəşf etmişdir.
30-dan çox tərifnamə, medal, fəxri fərman, diplomatlar, digər mükafat və qiymətli hədiyyələrlə təltif olunub.
Beynəlxalq Pedaqoji Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvüdür, Həsən Əliyev adına mükafata və «Şöhrət Ordeni»nə layiq görülüb.

TƏDQİQAT SAHƏSİ

Ornitologiya və ekologiya. Tədqiqatlarında bu elmin müxtəlif elm sahələri ilə inteqrasiyasına üstünlük verir.

BEYNƏLXALQ SEMİNAR, SIMPOZIUM VƏ KONFRANSLARDA İŞTIRAKI

- 20-dən çox ölkədə keçirilmiş 60-dan çox Beynəlxalq və respublika səviyyəli konfrans və konqreslərdə iştirak etmiş, məruzələrlə çıxışlar etmişdir, o cümlədən:
- 1962-1985-ci illər, Keçmiş SSRİ II-VIII Zoocoğrafi konfranslarda;
- 1962-2005-ci illər, Keçmiş SSRİ Ornitoloji konfranslarda;

- 1973-1985-ci illər, Keçmiş SSRİ III-VI herpetoloji konfranslarda;
- 1978-ci ildə, Aşqabadda BTQI-nin XIV baş məclisində iştirak edib;
- 1982-ci ildə, Moskvada XVIII Beynəlxalq Ornitoloji Konqresdə;
- 1986-cı ildə, Moskvada keçmiş SSRİ ornitoloji cəmiyyətinin təsisçilərindən biri olub;
- 2007-ci ildə, Stavropolda «Qafqazın quşları» adlı Beynəlxalq konfransda;
- 2008-ci ildə, «Heydər Əliyev-85» adlı Beynəlxalq konfransda.

SEÇİLMİŞ ƏSƏRLƏRİ

Son 5 ildə çap olunmuş ən mühüm əsərləri bunlardır:

1. Azərbaycanda ornitofaunanın taksonomik spektri. Bakı, BDU, 2004, 35s.
2. Основные научные ошибки в орнитофауне. Вестник БГУ, 2005, №1
3. Птицы Азербайджана. Баку, БГУ, 2005, 40с.
4. Мониторинг Краснокнижных птиц Гобустана. Махачкала, 2006, с.259-262.
5. Результаты прямого преследования млекопитающих человеком. «Прикладная биология». Баку, БГУ, 2007, с.211-214.

KİTABLAR

- Экология в схемах. Истамбул, 1998, 215с. (соавтор Султанзаде Ф.)
  İnsanın ekologiyası. Bakı, 1999, 187s.
- İnsanın uğurları və problemləri. Bakı, Qanun, 2004, 300s. (həmmüəlif Sultan-zadə F.V.);
- Azərbaycanın quşları. Bakı, Çaşıoğlu, 2005, 410s. (həmmüəlif Məhərrəmova N.A.);
- Azərbaycanın kolonial quşları. Bakı, MAM, 2006, 231s.(həmmüəllif Məmmədov A.T.)
- İsmayıllı dövlət qoruğunun quşları. Bakı, Nasir, 2006, 208s. (həmmüəllif İsmayılova T.R.)
- Həyat və poeziya. Bakı, MAM, 2006, 543s. (həmmüəllif Məmmədov A.T.) və s.
- Ekologiyanın əsasları. Bakı, BDU, 2006, 536s. (Həmmüəlliflər Əliyeva R.Ə., Hacıyeva S.V.)
- Ataların sözü – xalqın gözü. Bakı, «Təknur», 2008, 301s. (Həmmüəllif A.T.Məmmədov)

DÖVLƏT VƏ BEYNƏLXALQ PROQRAM VƏ QRANTLAR

5 (beş) Dövlət və Beynəlxalq səviyyəli proqram və layihələrdə iştirak etmişdir. O cümlədən:
Şimal neft kəmərinin ətraf mühitə təsiri;
Qərb neft kəmərinin ətraf mühitə təsiri;
Bakı-Böyükkənd dəmir yolu ilə neft daşınmasının ətraf mühitə təsiri;
Ələt-Astara avtomobil magistralının ətraf mühitə təsiri;
Səngəçal terminalı sahəsində quşların nöqtəvi üsulla monitorinqi.

Elmlər namizədləri

Allahverdi Dolxanov

Elmi dərəcəsi: Coğrafiya elmləri namizədi, dosent
İş telefonu: +(994) 12 439 09 69

QISA BIOQRAFIK MƏLUMAT

1950-ci il dekabrın 25-də Ağdam rayonunun Novruzlu kəndində anadan olub. 1957-1967-ci illərdə Novruzlu kənd orta məktəbini bitirib. 1975-1981-ci illərdəRostov vilayəti Novoçerkassk şəhərində Mühəndis Melioratorlarİnstitutu Meşə təsərrüfatı fakültəsində təhsil alıb. 2002-ci ildən BDU-da Ətraf mühiti mühafizə və təbii ehtiyatlardan səmərəli istifadə kafedrasında müəllim, dosent vəzifəsində çalışır. Ailəlidir, 4 övladı var.

TƏHSİLİ VE ELMİ DƏRƏCƏ VƏ EMLİ ADLARI

- 1981-ci illərdəRostov vilayəti Novoçerkassk şəhərində Mühəndis Melioratorlarİnstitutu Meşə təsərrüfatı fakültəsində təhsil alıb
- 1991, Moskva şəhəri,Azərbaycanın suvarılan şəhərində tez böyüyən texniki əhəmiyyətə malik söyüd növlərindən ibarət plantasiyaların salınması aqrotexnikasının öyrənilməsi (genetika və seleksi

ƏMƏK FƏALİYYƏTİ

- 1970-1977, Xankəndi şəhərində Suvarma Sistemləri İdarəsində mühəndis, Şuşa şəhərində müəllim,1977-1992, Bərdə şəhərində Azərbaycan Elmi-Tədqiqat Meşə Təsərrüfatı və Aqro Meşə Meliorasiya institutunda baş elmi işçi, şöbə müdiri,
- Azərbaycan Elmi-Tədqiqat Meşə Təcrübə Stansiyasının direktoru,Dövlət Təbiəti Mühafizə Komitəsində böyük mühəndis, rəis əvəzi, 2005,
- Xankəndi seçki dairəsi dairə seçki kolmissiyasının sədri
- 2002, BDU-da Ətraf mühiti mühafizə və təbii ehtiyatlardan səmərəli istifadə kafedrasında çalışır.
- Aqroekologiya,Regionların tarazlı inkişafı, Ekologiyanın qlobal problemləri, Qoruq və yasaqlıqlar, Meşə ekosistemlərinin bərpası metodları, Təbiətdən istifadənin hüquqi əsasları
- 40 elmi əsər
- 1 dərslik
- 1 kitabın,
- 1984 ildə Azərbaycan Təbiəti Mühafizə Cəmiyyətinin Mərkəzi Şurasının qərarı ilə ətraf mühitin mühafizəsində fəallığına görə medalla təltif edilmişdir
- 1990, öüzünümüdafiə batalyonunun yaradılmasında Ağdərə vəAğdam istiqamətlərində döyüşlərdə iştirak etmişdir

TƏDQİQAT SAHƏSİ

Meşələrin ekologiyası

SEÇİLMİŞ ƏSƏRLƏRİ

1. 2008, Ətraf mühütin mühafizəsi sahəsində beynəlxalq əməkdaşlıq və onun əsas prinsipləri
2. 2008, Azərbaycan meşələrində əsas ağac və kol cinslərindən ibarət biomüxtəlifliyin ekocoğrafi təhlili
3. 2007, Azərbaycan meşələrinin hidroloji xüsusiyyətləri
4. 2007, akad.H.Əliyevin təbiətşünaslıqdakı ideyaları müasir dövrümüzdə daha da qiymətlidir
5. 2007, Meşələr şirin su mənbəyidir
6. 2007, Azərbaycan təbiəti və müasir dendralogiya elmi
7. 2007, Abşeronda ətraf mühitin yaxşılaşdırılması və mühafizə yolları
8. 2004, Azərbaycanın qoruyucu meşə zolaqlarının meliorasiya və aqroekologiya xüsusiyyətləri

9. 2004, Çoxillik sərv ağaclarının Fəxri xiyabana köçürülməsi layihəsi
10. 2004, Формирования полезашитных лесных полос разного состава и способов создания в условиях Азербайджана

KİTABLAR

2008, Təbiətdən istifadənin hüquqi əsasları

İslam Tağıyev İbrahim oğlu
(01.06.1934)

Geologiya - minerologiya elmləri namizədi, dosent
Beynəlxalq Ekologiya Elmləri və Beynəlxalq Mineral Ehtiyatlar Akademiyalarının həqiqi üzvü
i.tagiyev@ecostyle.az

TƏHSİLİ

- Siyasi - iqtisadiyyat Universiteti (Bakı)
- Patentşunaslıq İnstitutu (Bakı)
- SSRİ Nazirlər Soveti yanında Xalq Təsərrüfatı Akademiyası (Moskva)
- Azərbaycan Sənaye İnstitutu (indiki Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası, Bakı)

İŞ TƏCRÜBƏSİ

- Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyasının "Ümumi, tarixi geologiya və hidrogeologiya" kafedrasının dosenti;
- Azərbaycan Respublikası Ekologiya və Təbii Sərvətlər nazirinin müşaviri;
- Azərbaycan Respublikası Dövlət Geologiya və Mineral Ehtiyatlar Komitəsi sədrinin birinci müavini;
- Azərbaycan SSR Nazirlər Sovetinin Geologiya İdarəsi rəisinin birinci müavini;
- Geologiya, Geofizika, Geodeziya və Xəritəçəkmə işçilərinin Həmkarlar İttifaqının Respublika Komitəsinin sədri;
- Azərbaycan SSR Nazirlər Sovetinin Geologiya İdarəsinin geoloji - kəşfiyyat partiyalarında mühəndis, baş geoloq, rəis.

ELMİ VƏ PRAKTİKİ FƏALİYYƏTİ

Müxtəlif faydalı - qazıntı yataqlarının axtarışı və kəşfiyyatı işlərində bilavasitə iştirak etmiş, uzun müddət (24 il) respublika ərazisində aparılan kompleks geoloji tədqiqat işlərinə rəhbərlik etmişdir.

Geoekologiya, yeraltı içməli, mineral və termal su yataqları haqqinda monoqrafiya, 100-dən artıq elmi məqalənin, hidrogeologiyaya aid bir sıra dərsliklərin müəllifidir. Elmi məqalələri bir sıra (RF, İtaliya, Türkiyə, Özbəkistan, Qazaxıstan) beynəlxalq konfrans və simpoziumların materiallarında çap olunmuş, beynəlxalq elmi simpoziumlarda məruzələrlə çıxış etmişdir.

Beynəlxalq Ekologiya Elmləri və Beynəlxalq Mineral Ehtiyatlar Akademiyalarının həqiqi üzvüdür.

MARAQ SAHƏLƏRİ

Geoekologiya və yeraltı sərvətlərdən istifadə, yaşayış məntəqələrinin davamlı su təchizatı, su ekosistemlərinin, yeraltı və yerüstü suların mühafizəsi, su anbarlarının idarə edilməsi, şəhərsalma və ekzogen - geoloji problemlər, dağ-mədən və filizçıxarma sahəsinin davamlı idarə edilməsi və s.

Elman Fərhad oğlu Yusifov

(20.10.1959)

Elmi dərəcəsi: Fizika-riyaziyyat elmləri namizədi, dosent
e.yusifov@ecostyle.az, office@ecostyle.az

Təhsili

1. Qərb Universiteti, MBA dərəcəsi (beynəlxalq iqtisadi münasibətlər) (Bakı, Azərbaycan, 2001)
2. SSRİ Elmlər Akademiyası Kristalloqrafiya İnstitutunun aspiranturasi (biofizika - zülal kristalloqrafiyası) (Moskva, RF, 1990)
3. SSRİ EA Kristalloqrafiya İnstitutunda stajor - tədqiqatçı (biofizika - zülal kristalloqrafiyası) (Moskva, RF, 1986)
4. Azərbaycan Dövlət Universitetinin fizika fakültəsi (mikroelektronika) (Bakı, Azərbaycan, 1982)

İş təcrübəsi

1. Neft sənayesi müəssisəsində baş ekoloq
2. Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Zoologiya İnstitutunda şöbə müdiri, aparıcı elmi işçi
3. "Azərsun-Holding" Şirkətlər Qrupu Prezidentinin ekologiya üzrə müşaviri
4. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Elmi-Tədqiqat Meşəçilik İnstitutunda direktor müavini
5. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Mərkəzi Aparatında Elm Şöbəsinin rəisi, II Dərəcə Dövlət Qulluqçusu
6. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Mərkəzi Aparatında İşlər İdarəsinin rəisi
7. Azərbaycan Elmlər Akademiyası Botanika İnstitutunda elmi işçi
8. Azərbaycan Elmlər Akademiyası Botanika İnstitutunda baş laborant

Seminar və treninqlərdə iştirakı

1. Boru kəməri layihələri üzrə öhdəliklərin audit kursu sertifikatı. Bakı, 2005.
2. "Xəzər hövzəsi parnik qazlarının azaldılması" (CTP) beynəlxalq treninq proqramı kursu sertifikatı. Bakı, 2003.
3. İSO 14001 beynəlxalq standartlar sistemi üzrə məsləhətçi sertifikatı. Bakı, 2003.
4. "Ətraf mühit və uşaq sağlamlığı" beynəlxalq layihə iştirakçısı. Vyana, 2003.

Elmi və praktiki fəaliyyəti

- Yetmişdən çox elmi və elmi-kütləvi məqalənin, 1 kitabın, 4 monoqrafiyanın, 1 broşuranın həmmüəllifidir: акад.Гаджиев В.Д., Юсифов Э.Ф. «Флора и растительность Кызылагачского заповедника и их биоразнообразие». Баку: EL-Alliance, 2003. -160 с. *(monoqrafiya)*
- Yusifov E., akad. Hacıyev V. Hirkan Biosfer Rezervatı. Bakı: EL-Alliance, 2004. -186 s. *(monoqrafiya)* http://www.ecostyle.az/sened/Hirkan.pdf
- Təhməzov B., Yusifov E., Əsədov K. Azərbaycanın bioloji təbiət abidələri. Bakı, Adiloğlu. - 530 s. *(monoqrafiya)*
- Yusifov E., İsayeva N., Əskərov F. Bioloji müxtəliflik: Abşeron yarımadasının təbiət abidələri. Bakı, Nurlar. -424 s. *(monoqrafiya)* http://www.ecostyle.az/sened/Kitab.pdf
- Yusifov E., Təhməzov B., Ətraf mühit, həyat , iqtisadiyyat. Bakı: EL-Alliance, 2004. -335 s. *(kitab)*
- Yusifov E., İsayeva N., Alternativ enerji mənbələri. Bakı, 2009 -46 s. *(broşura)*
- "*Micrococcus lysodeicticus* bakteriyasından alınmış katalaza fermentinin 3 Å dəqiqliklə rentgenstruktur analizi" - namizədlik dissertasiyasını müdafiə etmişdir (1990, Moskva, SSRİ Elmlər Akademiyasının Kristalloqrafiya İnstitutu);

- "Azərsun-Holding" Şirkətlər Qrupunun korporativ informasiya jurnalında "Azərbaycanın əsrarəngiz təbiəti" rubrikasını aparır. http://www.azersun.com/
- Ekologiya və ətraf mühitin idarə edilməsi, sosial-iqtisadi coğrafiya, Azərbaycan dövlət idarəçiliyi tarixi, konfliktologiya fənnlərindən mühazirələr aparır (AAK-ın DS №03181 saylı dosent attestatı).
- Ekoloji maarifləndirmə xarakterli 6 posterin həmmüəllifidir.
- "Azərbaycanın bioloji müxtəlifliyinin müasir vəziyyəti və onun mühafizəsinin əsasları" mövzusunda doktorluq işi üzərində çalışır.
- Azərbaycanın yüksək dağ ekosistemlərinin (subnival) landşaft və biomüxtəlifliyinin tədqiqinə həsr edilmiş ekspedisiyalara (Niyaldağ; 2400 m, Babadağ; 3600 m, Tufandağ; 4200 m, Bazardüzü; 4466 m) rəhbərlik etmişdir. Ekspedisiyalar zamanı buzlaqlar, alp və subnival biomüxtəlifliyi, iqlim dəyişmələrinin biomüxtəlifliyə və şirinsu ehtiyatlarına təsiri tədqiq edilmişdir.
- Onun rəhbərliyi ilə Şirvan, Ağgöl, Altıağac, Abşeron Milli Parklarına biomüxtəlifliyin vəziyyətinin tədqiqinə dair ekspedisiyalar təşkil edilmiş, zəngin məlumatlar toplanmışdır.
- İlk dəfə olaraq (V.Kərimov, N.İsayeva ilə birlikdə) Abşeron yarımadasının flora müxtəlifliyinin tam təsnifatı (800-dən çox növ) aparılmış, 90 illik müqayisəli monitorinq həyata keçirilmiş, konsepsiya hazırlanmış, yeni növlər, növlərin yeni arealları müəyyən edilmişdir.
- Azərbaycanın palçıq vulkanlarına səfərlər etmiş, vulkanların dəqiq təsnifatı aparılmış (prof. A.Əliyev, N.İsayeva, A. Süleymanov, V.Kərimov ilə birlikdə), vulkan ətrafı ərazilərin biomüxtəlifliyi tədqiq edilmiş, ekoloji turizm marşrutları hazırlanmışdır.
- http://ecostyle.az/ekologiya.asp?id=40ilk dəfə Azərbaycanın paleontoloji təbiət abidələrinin dəqiq koordinatları və tam təsnifatı verilmişdir. http://www.ecostyle.az/ekologiya.asp?id=43
- Azərbaycanın geoloji təbiət abidələri və estetik landşaft kompleksləri müəyyənləşdirilmiş, ekoloji turizm marşrutları işlənib hazırlanmışdır (A.Süleymanov, N.İsayeva ilə birlikdə).
- \Azərbaycanın çempion və veteran ağaclarının təsnifatı aparılmış, bu yerlərə ekoloji turizm marşrutları (N.İsayeva ilə birlikdə) işlənib hazırlanmışdır. http://ecostyle.az/ekologiya.asp?id=33
- Hal-hazırda Azərbaycan florasının elektron - informasiya bazasının yaradılması (V.Kərimov, N.İsayeva ilə birlikdə) üzrə işlər davam etdirilir. http://ecostyle.az/ekologiya.asp?id=17